СВОБОДА

LIBERTY

Часопис для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ XI. — Олифантъ, Па. — Четверъ 5-го Лютого 1903. — Число 6.

Що чувати въ свѣтѣ.

Бесѣда сенатора Б. Р. Тилмена зъ Савтъ Керолейны, выголошена оногды въ конґресѣ, выкликала величезну сензацію по цѣлôй Америцѣ. Сенаторъ прямо, безъ обвиняковъ закидае президентови Рузвелтови и ґенеральному прокураторови (себто міністрови справедливости) Наксови, що они е спôльниками угляныхъ и зелѣзничихъ тростôвъ.

Вы — говоривъ сен. Тилментъ е найбôльшою пôдпорою тыхъ самыхъ пявокъ міліонерôвъ, котрй въ нелюдяный способъ, выхôсновуючи теперѣшну ситуацію, тягнуть зъ неи міліоновй користи; вы пôдпомагаете сихъ кровопійцѣвъ, що убивали и убивають всѣхъ нуждарѣвъ, що морять и заморожують ихъ на смерть, а ґенеральный прокураторъ, п. Наксъ, е тымъ, котрый заслугуе напогорду и ненависть всего народа“:

„Чому суды не потягнуть до одвѣчальности такого короля тростôвъ, П. Морґана, за заговôръ, якъ се здѣлано зъ проводиремъ соціялістôвъ, Демсомъ? Чому?? Во лякають ся его, бо гадають мабуть, що коли его приарештують, такъ земля перестане обертати ся, а сонце и звѣзды свѣтити, бо впрочѣмъ ґенеральный прокураторъ береже его и хоронить передъ рукою справедливости, а президентъ Рузвелтъ потакуе тому и на все дае дозвôлъ“.

Дальше доказуе п. Тилменъ, що всяке звалюване вины на шпекулянтôвъ и поодинокихъ пôдприемцѣвъ есть крутнею, безличнымъ „гумбоґомъ“. Зелѣзничій и угляный тростъ, не хто иншій, выкликали сю штучну недостачу угля и опалу за призволомъ Накса и его „боса“ президента. На доказъ ...го твердженя подае фактъ, що ґен. прок. Наксъ, поручивъ федеральному прокураторови въ Нюйорку понехати всякихъ судовыхъ крокôвъ противъ тростôвъ. А прилюдно закинувъ ему конґресменъ Герстъ въ своѣй часописи „New York Journal“, заявляючи рôвночасно, що на все мае доказы въ рукахъ. Чому-жь п. Наксъ не боронить ся? Чому мовчить немовь рыба? Ото тому, бо вôнъ дѣйсно е тымъ, що вже сказано о нимъ, спôльникомъ и покровителемъ тростôвъ.

Треба еще запримѣтити, що сен. Тилменъ говоривъ ... дуже гарно и зъ вели... запаломъ, до чого спо...й лише сыны полудня. ... бесѣда зробила на слу...ахъ велике враженє зъ ...имкою... ґенерального прокуратора и президента, до котрыхъ вôдносила ся. Они навѣтъ не пробували доси боронити ся...

Въ пенсилвенійск. соймѣ въ Гарисбурґу переведено оногды выбôръ нового сенатора стану Пенсилвеніи. Выбрано нимъ на другу чергу републиканця, В. Пенроса.

Нововыбраный ґубернаторъ Пенсилвеніи, Самуилъ В. Пенипекеръ, присягнувъ оногды на конституціи стейту и обнявъ свôй урядъ. Зъ его инавґураційнои бесѣды важный сей уступъ, де говорить ся о згодѣ працѣ зъ капіталомъ и о полѣпшене долѣ робôтниковъ. Новый ґубернаторъ обѣцюе богато, увѣряе о своѣй призни и любови для робôтниковъ, говорить о реформахъ въ ихъ хосенъ и о введеню въ краю доброби ту та гаразду. Чи дѣйсно такъ буде? — можна сумнѣватись. Такъ само говоривъ уступившій ґубернаторъ Стонъ, такъ обѣцювали всѣ нововыбранй ґубернаторы та мемо того йшли рука въ руку зъ капіталістами, гнобили робôтниковъ, слали противъ нихъ вôйско, а ихъ жажду до полѣпшеня своеи долѣ, топили въ крови. — Обѣцянка, се крутня американьскихъ політикерôвъ, котра нѣчого не коштуе.

Представителѣ коломбійского и американьского правительства пôдписали минувшого тыжня договôръ въ справѣ купна Понамского каналу. Условя договору такй: Сп. Державы мають заплатити Колюмбіи 10 міліонôвъ долярôвъ зъ горы за дозвôлъ копаня каналу и 250 тысячѣвъ дол. рôчного ренту. Ширина паса землѣ, проданого на каналъ мае выносити 10 кільометрôвъ, а Сп. Державы будуть мати на тôй територіи повну власть, санітарну и поліційну юрисдикцію. Лише такъ зв. „souverenitas,“ себто зверхнôсть державна лишае ся по сторонѣ Колюмбіи. Кромѣ сего Сп. Державы могуть уфортифікувати входъ до каналу и будуть мати право посесія на 100 лѣтъ.

Такимъ робомъ Сп. Державы пôвнôчнои Америки вступили на дорогу, о котрôй мрѣли вôдъ 10-охъ лѣтъ. Каналъ купленый, дѣло розпочате, а наколи довершать его, вôднесуть побѣду надъ цѣлою Европою. На поли торговлѣ и промыслу будуть они царювати, а въ слѣдъ за тымъ ихъ вплывъ и значѣне взросте на кождôмъ поли и пôдъ кождымъ оглядомъ. Европа буде лише ихъ невôльницею. Се вѣщуе имъ навѣтъ заграничная преса.

Вступнй роботы коло будовы каналу вже розпочали ся.

Грошевй клопоты вѣчно доскулюють молоденькôй кубаньской републицѣ. Вôйско, урядники, довжники и цѣла адміністрація краю домагають ся грошей, а правительство не всегда ихъ мае. Зъ ... причины гомонить ... невдоволеня, иногдѣ висить надъ нимъ чорна хмара. Ось и теперь ворушать ся бувшй вояки кубаньскои арміи, котрымъ вже вôдъ колькохъ лѣтъ правительство не може выплатити належнои платнѣ. Ветераны загрозили на днях, що всѣ збунтують ся, наколи не выплатять имъ до 1-го марця. На ихъ маніфестъ, розосланый также до заграничныхъ державъ, вôдповѣло правительство, що зъ позички, котру мае затягнути сего мѣсяця, (въ сумѣ 35 міліонôвъ дол.) выплатить имъ найдальше до 30-го цвѣтня с. р.

Хочь еще передъ двома тыжнями доносили будьтобы Анґлія, Нѣмеччина, Италія и прочй пошкодованй державы здали ся вповнѣ на мировый судъ и знесли бльокаду венезуельского побережа, Рѣчь мала ся противно. Пошкодованй державы ще й теперь надумують ся, чи здати ся на мировый судъ або нѣ, а бльокада побережа продовжае ся. Послѣдными днями ситуація була навѣть о много грознѣйшою, чимъ коли небудь передъ тымъ, бо Нѣмцѣ розпочали на ново вôйну. Ихъ военна фльота пôдплыла ндя 22. с. м. до форту Сенъ Карльосъ и почала стрѣляти до него. Зъ форту вôдповѣли рôвножь стрѣлами, въ наслѣдокъ чого вывязала ся боротьба, въ якôй по обохъ сторонахъ погибло кôльканайцять людей, а кôлькадесять було раненыхъ. Такъ фортъ, якъ и нѣмецкій корабелъ „Panther“ були при тôмъ сильно ушкодженй.

Така очайдушнôсть нѣмецкого правительства занепокоила навѣть Сп. Державы, котрй горячково почали зброѣти ся, мобілізувати фльоту и укрѣпляти побережнй форты. Черезъ цѣлый минувшій тыждень гомонѣла чутка, що вôйна мѣжь Нѣмеччиною и Сп. Державами висить на волоску. Правды въ сѣмъ е только, що Нѣмеччина за всяку цѣну бажае загарбати въ полудневôй Америцѣ якій край для себе, а Сп. Державы нѣякъ не хочуть допустити до сего. На основѣ доктрины Монрого — Америка для Американцѣвъ, готовй они оружною силою вôдперти всякй змаганя Нѣмцѣвъ въ тôмъ напрямѣ. Отже вôйна може бути.

Послѣднй телеґрамы доносять, що повѣявъ якійсь иншій вѣтеръ и пошкодованй державы знову почали мировй переговоры за посередництвомъ Сп. Державъ. Навѣть Нѣмеччина взяла пôдъ себе хвôстъ и перестала бомбардувати венезуельскй форты. Мирового поладнаня справы надѣють ся кождои хвилѣ.

Зъ маленькои републики Сальвадоръ, въ середущôй Америцѣ, надоспѣли вѣсти о поважныхъ заворушеняхъ. Ґенералы Людвикъ Варабонъ и Мануилъ Руварсъ, невдоволенй зъ теперѣшного правительства, мали зъорґанізувати на границѣ Ґватемалѣ армію ворохобниковъ и розпочали революцію. Противъ ворохобниковъ вырушивъ теперѣшный президентъ Сальвадору, Режаляд̂о, зъ невеличкою арміею. Подробиць бракъ.

Робôтнича кровця знову обильно поплыла въ Росіи. До зелѣзничихъ робôтниковъ въ Томску, котрй выйшли на страйкъ, стрѣляло дня 25. м. м. вôйско, неначе до псôвъ. Около 30 робôтниковъ погибло, 70 було раненыхъ, а поверхъ 100 арештовано. Страйкеры, якъ доносять кореспонденты до американьскихъ ґазетъ, домагали ся пôдвысшеня платнѣ и скороченя дня працѣ зъ 12 на 10 годинъ. Царскій урядъ вôдповѣвъ имъ на те кулями. И якажь рôжниця е въ Росіи мѣжь конемъ, воломъ и робôтникомъ? Мабуть нема нѣякои. Царскій урядъ однако зъ ними поводить ся, бо однй и другй не могуть домагати ся полекшѣ. Въ противнôмъ случаю жде ихъ смерть.

Ситуація въ Марокко не змѣнила ся на лѣпше. Сильна армія ворохобниковъ появила ся въ охрестности Фезу. Рѣшаючои борбы ожидають кождои хвилѣ, а султанъ стоить зô своею арміею надъ рѣкою Кебу. Знатоки тамошныхъ обставинъ доказують, що и симъ разомъ султанъ буде побѣдженый, бо въ его арміи нема найменшои карности. На добавокъ султанъ мае бути великимъ слабодухомъ и вже кôлька разôвъ хотѣвъ утѣкати зъ краю, та до сего не допущено.

Италійскй часописи обчисляють, що за послѣдныхъ два мѣсяцѣ поглотила домашна вôйна въ Марокко звышь 3.000 люда. Раненыхъ мае бути въ трое только.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Лютый		
5	Ч.	Климента
6	П.	Ксеніи
7	С.	† Григорія Богосл.
8	Н.	О Мытари. Ксенофонта
9	П.	† Йоана Златоуст.
10	В.	Єфрема
11	С.	Игнатія, Романа

— **Сушили** порохъ и огрѣвали динамітъ надъ огнемъ! Въ домѣ одного зъ нашихъ землякôвъ у Віндберъ, коло Дженставнъ, Па, мешкало кôлькохъ бордінґерôвъ майнерôвъ, котрымъ оногды стрѣлило до головы огрѣти динамітъ и просушити порохъ коло печи. Якъ звычайно въ такихъ случаяхъ, динамітъ експльодувавъ и знищивъ бôльшу половину хаты а зъ необережныхъ бордінґерôвъ покалѣчивъ тяжко Фрешака, Мореса, Феледика, Субембу тай Ивана и Стефана Чупу. Однй зъ нихъ борять ся зô смертію, а другй будуть ... каліками черезъ цѣле життє.

— **Минувшого** тыжня знищивъ огонь забудованя копальнй Джансонъ ч. 2 на Прайсбурґъ, Па. Шкоду обчисляють на 25 тысячь долярôвъ; причина пожежѣ незвѣсна.

— **До** поважныхъ заворушень прійшло недавно въ одескôй семинаріи духовнôй (въ Росіи), наслѣдкомъ чого 47 семинаристôвъ арештовано, а поверхъ 300 выключено та вôддано пôдъ поліційный наглядъ. Семинаристы заосмотрили ся вь маски и повыкидали зъ клясь професорôвъ. Выкинули также ректора и головного инспектора, пôсля чого зачинили ся и вôдбули бурливу бараду. Для привернення порядку выслано козакôвъ. На кôлька днѣвъ запанувавъ спокôй, але вôдтакъ наступивъ новый выбухъ. Прокураторъ синода чувъ ся приневоленымъ закрити семинарію.

— **Кôстяки** великанôвъ. Въ Балицяхъ и Мочерадахъ, мостыского повѣта, въ Галичинѣ. розкопано 19 могилъ, въ котрыхъ найдено 64 предметôвъ характеру передъисторичнои епохи. Найдено именно: збанки, камѣнпй урны, молотки и топôрцѣ, значне число предметôвъ зъ бронзу, а также людскй кôстяки, звернений головами до пôвночи, о плоскихъ лобахъ и великаньскихъ щокахъ; декотрй зъ нихъ мають около 3 метры довготы, себто майже два разы бôльше вôдъ людей нынѣшнои добы. Якъ бы нынѣ найшовъ ся чоловѣкъ такого росту, то сягавъ бы головою въ бôльшôй части нашихъ помешканъ до стелѣ и можь бы его яко рѣдкій оказъ, обвозити по свѣтѣ. Всѣ тй находки перевезено въ кôлькохъ скриняхъ до консерваторского бюра у Львовѣ, котре и зайняло ся розкопами.

— **Смерть** пôдъ землею стрѣнула въ копальни Силверъ Крікъ, коло Потсвіль: Петра Єскулевича и Йосифа Будкевича. Обохъ засыпавъ уголь и земля и оба погибли на мѣсци.

— **Мѣсточко** Ипиранґа въ Паранѣ (Бразилія) упало жертвою гураґану. Буря (гураґанъ) скаженѣла не бôльше якъ 5 до 7 мінутъ, та мимо сего бôльшу половину домôвъ перемѣнила въ купу румовищь. Около 50 осôбъ було при тôмъ покалѣченыхъ.

— **Въ** обôймахъ медведя. Въ лѣсахъ коло Шипоту, на Буковинѣ, появивъ ся медвѣдь и робивъ шкоду сусѣднымъ селамъ. Ст. Арнольдъ зарядивъ недавно ловы на сего гостя, а до участи запросивъ 15 гуцулôвъ. Ловы покôнчили ся кроваво. Раненый медвѣдь кипувъ ся на Гарасима Марочку зъ Маґуры, обнявъ его передними лабами, вин'ливъ пазурѣ въ тѣло и выгрызъ кôлька пматинъ мяса зъ лиця, та зломивъ кôлька реберъ. ... влучный стрѣлъ увôльнивъ нещасного Марочку зъ обôймôвъ медведя. Тяжко раненого Гуцула, батька кôлькохъ дрôбныхъ дѣтей. вôдвезено до шпиталя.

— **Недалеко** мѣста Текоме, Ваш. зъударили ся два поѣзды зелѣзницѣ „Ґрейтъ Нортернъ“. переповненй робôтниками. Наслѣдки катастрофы були такй, що 9 робôтниковъ погибло на мѣсци, а тяжко покалѣченыхъ начислили кôльканайцять. Одна льокомотива и 2 ваґоны розбили ся.

— **Замерзла** въ домовинѣ. 18-лѣтна донька одного зъ купцѣвъ въ Еденбурзѣ втратила пôдчасъ недуги притомнôсть. Лѣкарь ствердивъ смерть дѣвчины и тѣло еи зложено въ домовинѣ въ неотопленôй кôмнатѣ. До померлои прибули двѣ монахинѣ для выконаня передпохоронныхъ чинностей й зауважали, що тлѣннй останки дѣвчины цѣлкомъ не скостенѣли. Прикликаный поліційный лѣкарь сконстантовавъ, що дѣвчина, якъ еѣ клали въ домовину еще жила, та въ ночи замерзла.

— **Легке** землетрясене дало ся чути 23. м. м. въ Чарлестонъ, С. К. Много людей наѣло ся смертельного страху, але на тôмъ и скôнчило. Бôльшои шкоды нема нѣгде.

— **Изъ** Тогатъ, на Угорщинѣ, доносять про велике нещасте. Въ тамошнôй греко—православнôй церквѣ вôдбувало ся вѣнчане богослова Сильфія Влада зъ панною Сидонісю Браціянъ. Гостей весѣльныхъ зойшлось було дуже богато, а пôсля тамошного звычаю стояли дружки и дружбы зъ запалеными свѣчками коло молодыхъ. Якъ разъ скôнчила ся церемонія вѣнчаня, коли легка сукня молодои заняла ся вôдъ свѣчки и нещаслива станула въ однôй хвили въ поломѣни. Всѣ що стояли близко горѣючои, кинулись еи ратувати и при тôмъ заняла ся одѣжь ще на двохъ дружкахъ. Середъ страшного заколоту удало ся молодому здерти горѣючу одѣжь зô своеи жѣнки, але она такъ вже була попечена, що еи непритомну принесли до дому. Раны обохъ дружокъ также дуже тяжкй. Нещаслива молода, помимо скорои лѣкарскои помочи, померла на другій день.

— **Бюро** маринарки у Вашинґтонѣ подае интересну статистику военнои фльоты цѣлого свѣта. И такъ: Анґлія мае 624 военныхъ кораблѣвъ о поемѣ 1 міліона 807 тыс. 874 тонъ; Франція 453 о поемѣ 804 тыс. 274 тонъ; Сп. Державы пôвнôчнои Америки 153 о поемѣ 587 тыс. 743 тонъ; Нѣмеччина 225 о поемѣ 183 тыс. 428 то... 275 о поемѣ 509 ... тонъ; Италія 219 ... 155 тонъ; Японія 164 о поемѣ 248 тыс. 608 тонъ, а Австрія мае лише 105 кораблѣвъ о поемѣ 148 тыс. 085 тонъ. — Бачимо зъ сего, що Анґлія мае найбôльшу силу морску, а по нѣй иде Франція. Найменше военныхъ кораблѣвъ посѣдае Австрія. Сп. Державы мають вправдѣ не много кораблѣвъ, але е се великаны, котрй смѣло могуть стати до борбы зъ нѣмецкаю або россійскою фльотою.

— **Податковый** урядъ въ Надъ-Каролю, на Угорщинѣ, обкрадено. Злодѣѣ розбили зелѣзну касу, и забравши зъ неи 25 тысячь коронъ готôвкою тай богато цѣнныхъ паперôвъ, пропали безъ слѣду. Поліція и жандармерія слѣдить за ними безъ успѣшно.

— **При** працѣ на зелѣзничôмъ шляху убило въ Чікаґо, Ил. Русина Йосифа Хованця. Покôйный не мавъ еще скôнченыхъ 20 лѣтъ жития, недавно прійшовъ до Америки, а походивъ изъ Станковянъ липтовского комітату на Угорщинѣ.

— **На** совганцѣ въ Ивенсвілъ, Инд. погибло трехъ хлопцѣвъ-школярѣвъ, зъ вѣцѣ вôдъ 8 до 10 лѣтъ. Коли приѣхали на лижвахъ въ те мѣсце, де вода була найглубша, лѣдъ заломивъ ся пôдъ ними и всѣ три потопули.

Слеза

на могилу мого товариша
О. АНТОНА БОНЧЕВСКОГО.

Умеръ! умеръ! та вѣстка, якъ глумлива
Птиця, що на поляхъ вôльнои
Америки, безъ серця, нежичлива
Смѣесь изъ голосôвъ журбы чужои —
Несе ся бистро помѣжъ рускѝ люде
И бôль и жаль и смутокъ родить всюды.

Умеръ! умеръ!.. ажь здрôгнулись дзвоны
Въ Ансоніи попôдъ небесами
На гôрцѣ, де вôнъ живъ и въ тоны
Забили тужно разомъ надъ хатами,
Де рускѝ люде його якъ мужа пôзнали
Що трудивсь щиро для добра ихъ й хвалы:

Умеръ! умеръ! Жите то порохъ дрôбный,
А смерть то тихее сконане,
То законъ, що якъ батько рôдный
Чутливый на гôрке рыдане
Дитины своеи, еи на все утѣщить,
И на вѣки вѣчнѝ еи въ спокою лишить.
Умеръ! умеръ! хотя житя бажаня
Носивъ у Собѣ ажь до смерти злои
И бажавъ жити и трудомъ горюваня
Твое, мôй краю, своимъ, й жалѣ твои,
И твои кривды страшнѝ усмирити
И дати тобѣ жити, жити, жити.

Умеръ! умеръ! умеръ! та сны тѝ яснѝ
Якѝ вôнъ снивъ о тобѣ, Украино,
О силѣ твоѣй и о доли щасной,
Котрѝ ты возьмешь яко свое вѣно
На пиръ вселюдскій — якъ катôвъ не стане,
И коли твои згоятъ ся всѣ раны —
Исповнять ся, бо Ты на певно въ славѣ
Возстанешь, якъ дужій великанъ, крѣпкій — при булавѣ.

Павло Тимкевичь.

Сумне народне свято

обходила цѣла Американска Русь, бо клала въ сиру землю своего найбôльшого патріота-дѣятеля О. Антона Бончевского.

Въ Ансоніи, въ минувшій четверъ, дня 29. сѣчня 1903 вôдпровадили Ам. Русини на вѣчный спокôй свого найбôльшого, найкрасшого и найхарактернѣйшого дѣяча.

Въ понедѣлокъ вечеромъ провадили тѣло до церкви Ансонійской оо. И. Арданъ, Ст. Макаръ и Н. Пôдгорецкій въ супроводѣ великого здвигу народа. На высокôмъ катафальку, передъ царскими вратами лежавъ небôщикъ въ прекрасной и дорогôй трумнѣ. Церковь прикрашена гарными драперіями, в'около трумны пальмы и канделябры. Брацтво св. АА. Петра и Павла зъ Ансоніи, которого небôщикъ бувъ дуже чиннымъ членомъ, держало гонорову сторожу увесь часъ. Трохъ священикôвъ вôдслужили Парастасъ. — Народъ майже цѣлу нôчь приходивъ и вôдходивъ, шлючи молитвы Всевышному за упокôй душѣ Покôйника.

Рано во второкъ вôдслужено заупокôйну св. Литургію и Парастасъ а вôдтакъ и вечеромъ Парастасъ. Вже во Второкъ вечеръ почали ся зъѣзджати зъ далекихъ сторôнъ почитателѣ Покôйника, делегаты брацтвъ и рускихъ церковныхъ громадъ.

Въ середу рано вôдслужено опять св Литургію въ Парастасомъ. — Около полудня над'ѣхали із далекого заходу священики товаришѣ покôйного: о. Мих. Балогъ зъ Trauger, Pa., — о. Н. Стефановичь зъ Pittsburg, Pa., — о. Д. Добротворъ зъ McKeesport, Pa., — о. Гр. Кульчицкій зъ Ramey, Pa. и о. Вол. Нижанковскій зъ Grannville, N. Y. Майже зъ каждымъ священикомъ приѣхавъ делегатъ будьто вôдъ парохіи, будь вôдъ брацтва. Пôдъ вечеръ приѣхавъ: о. Ив. Константкевичь зъ Shamokin, Pa. вразъ зъ своимъ звѣснымъ хоромъ и зъ урядниками „Союза". Також приѣхали того вечера оо. Н. Дмитровъ зъ Northampton, Pa. зъ двома делегатами, о. Павло Тимкевичь зъ Yonkers, N. Y. и о. Н. Струтиньскій зъ Olyphant, Pa. Въ середу а год. 8. вечеромъ стали всѣ священики числомъ 12 до Парастасу. Въ Четверъ рано о год. 8. о. Константкевичь зъ прочими священиками розпочали сумный обрядъ ерейского похорону. Брацтво св. Петра и Павла уставилось въ церквѣ въ два ряды зô свѣтломъ въ рукахъ, а брацтво жѣноче св. Елены занѣло мѣсце в'около олтаря. Чужѝ брацтва зъ Ансоніи и зъ Дерби, якъ и представителѣ тов. „Зоря" зъ Ню Йорку заняли майже усѣ мѣсця в церквѣ такъ, що для велико о числа для тыхъ, що стояли передъ дверми церкви [illegible] мѣсця. Обрядъ похоронный тревавъ три годины [illegible] священики [illegible] Літургію. Около год. 11. стали до торжественнои Сл. Бож. оо. Констанкевичь, Балогъ, Пôдгорецкій, Кульчицкій и Нижанковскій. — Хоръ зъ Shamokin, Pa. пôдъ управою Бачиньского спѣвавъ цѣлкомъ добре. По вôдчитаню євангелія выголосивъ о. Макаръ прекрасну — можбы сказати клясичну проповѣдь, котра буде въ цѣлости въ слѣдуючôмъ числѣ напечатана. По скôнченю Сл. Б. выголосивъ о. Тымкевичь проповѣдь въ англійскôй мовѣ. Велике число Американцѣвъ довѣдались изъ проповѣди о. Тымкевича, кого стратила Русь американьска и яку невôдшкодовану страту потерпила наша церковь. — По церемоніи „послѣдного цѣлованя" выйшли брацтва зъ церкви и почались уставляти до походу на цвинтарь. Бувъ се справдѣ величный похôдъ, якого певно еще не було на Амер. Руси.

(Дальше буде).

Привидъ.

Оповѣдане Болеслава Пруса.

I.

Зимовымъ вечеромъ, коло девятои годины, сидить Докторъ Черскій схиленый надъ столомъ у свойому кабінетѣ. Висока се кôмната, зъ двома вôкнами, Цѣлу долôвку покрывае грубый килимъ. Здовжь однои стѣны стоить потрôйна бібліотечна шафа, пôдъ другою — шафа зъ хірургічными иструментами, При одному вôкнѣ стоить дубове бюрко, звернене лѣвою стороною до свѣтла, при другому шталюґи, а на нихъ дорогоцѣнный анатомічный атлясъ. На серединѣ кабінета, пôдъ завѣшеною лямпою, стоить стôлъ, при якому працює докторъ. Решта кôмнаты заложена тяжкими фотелями и крѣслами, оббитыми шкôркою.

Докторъ — по фаху хірурґъ. Завтра мае оперувати злобный нарôсть на шиѣ, перерисовуе сегодня для вправы зъ атляса ту небезпечну для лѣкарôвъ и для хорыхъ частину тѣла, зъ еи замотаною сѣтію нервôвъ и кровныхъ судинъ.

Докторъ — мужчина середного росту и вызначуеть ся холодною повагою. Знайомѝ говорять про нього що мае камѣнну фізиономію и сталевый поглядъ. Належить до найздôбнѣйшихъ хірурґôвъ. Здаеть ся, що вôнъ бачить середину хорого тѣла, а його скальпелѣ мають чуте. Завдяки тому не зробивъ вôнъ мабуть еще нѣколи важнѣйшои похибки при операціи.

Головна признака його характеру — се незвычайна сила волѣ. Вôнъ бувъ сыномъ заможнои колись родины, та коли батько стративъ майно и вмеръ, хлопець почавъ вôдъ пятои клясы працювати на хлѣбъ и утримувавъ не лише себе, але и матѣръ. При тяжкихъ обставинахъ скôнчивъ унѣверситетъ, бувъ кôлька лѣтъ за границею, а вернувши до краю, здобувъ швидко славу и практику та оженивъ ся зъ дѣвчиною, яку полюбивъ еще студентомъ и вже тодѣ постановивъ, що вона буде його жѣнкою.

Другою признакою знаменитого доктора бувъ глубокій песимізмъ, якого жерела належало шукати ще въ дитинячихъ лѣтахъ. Нелюдскій спôльникъ выдеръ його батькови майно, а самого загнавъ до гробу; коли-жь мати пôшла до нелюда, абы выблагати хочь частину грошей на выховокъ сына, рабôвникъ давъ еи таку вôдповѣдь.

— Хто не мае грошей на покôнчене школъ, най иде до ремесла... Суспôльнôсть не потребуе претенсиональныхъ недоукôвъ, але добрыхъ робôтникôвъ.

По той вôдправѣ звертала ся бѣдна мати зъ просьбою за пôдмогою то до своеи родины, то до давнѣйшихъ приятелѣвъ. Вони вôдповѣдали одначе всѣ одноголосно, що Кароль не повиненъ думати про науку, але про поплатну працю.

Такѝ погляды найблизшихъ осôбъ, колись прихильныхъ родинѣ, записали ся въ душѣ лѣкаря кровавыми слѣдами и вôдбили ся въ дальшому житю. Неприхильнѝ оповѣдали тихцемъ, що докторъ Черскій знаменитый лѣкаръ тому, що выкресливъ изъ свойого словара слово „спôвчуте". Вôнъ стверджувавъ сѝ слова до певного степеня, говорячи неразъ:

Коли-бъ я зворушувавъ ся кождою слезою, яку бачу, не мôгъ бы я бути не тôльки лѣкаремъ, але навѣть милосерною сестрою...

При тôмъ бувъ вôнъ одначе чеснымъ чоловѣкомъ и не лише лѣчивъ безплатно убогихъ, але його дôмъ бувъ огнищемъ, въ якому находило помôчь дуже богато одиниць, родинъ и институцій. Моторомъ того всего була жѣнка.

Коли хто зъ близшихъ знайомыхъ запитувавъ доктора, якъ можна погодити його велику жертволюбнôсть изъ колючими афоризмами, вôдповѣдавъ:

— Філянтропія — се вôддѣлъ моеи жѣнки. Най бавить ся невѣста, коли се робить еи приемнôсть!..

— Не очернюйте-жь, докторе, сомого себе...

— Зовсѣмъ не очерню. Я не вôдôграю нѣякои ролѣ въ добродѣйныхъ дѣяхъ моеи жѣнки. Тôлько всего, стараю ся не робити зла: не краду, не вбиваю, не ѣзджу зелѣзницею безъ білетôвъ... Такѝ маю навычки.

Докторъ ґармонізувавъ изъ своимъ кабінетомъ, що выглядавъ майже понуро, якъ коли-бъ каждый зъ лѣченыхъ пацієнтôвъ полишавъ тутъ частину суму и неспокою.

II.

Въ той хвили скрипнули дверѣ и по килимѣ просунувъ ся шелестъ шовковои суknѣ.

— То ты Зосю?.. — спытавъ докторъ, пôдôймаючи голову вôдъ своего рысунка.

— Ѣду вже до мамы, — говорила жѣнка зниженымъ голосомъ, — а зъ нею поѣдамо до Вікторôвъ. Я перешкодила тобѣ?.. Перепрашаю...

Обôймила його шию и засыпала лице поцѣлуями. Въ яснôй суknѣ выглядала при нѣмъ, якъ цвѣтъ, що тулить ся до статуи. Була то жѣнка висока, огрядна, зъ грубыми, але гарными рысами, якѝ прикрашувавъ выразъ лагôдности. Мужь, якого боготворила, сынокъ, за якого була готова кождои хвилѣ вôддати жите и нещаслива, выдѣдичена голота — се було царство, де розвивала ся еи дѣяльнôсть.

— Коли прійдешь до мене?.. — говорила. — А може не прійдешь зовсѣмъ, бо бачу, що ты дуже занятый... До Вікторôвъ выбираеть ся кôлька осôбъ лише длятого, абы пôзнати тебе...

— Чи думають, що якъ зъ ними познайомлю ся, буду робити имъ дешевше и лѣпше операціѣ?..

— Не говори такъ, Карольцю, бо то негарно!.. А може хочешь, аби я лишила ся дома, доки ты не будешь вôльный?..

— Ѣдь, моя дитино, и бавъ ся весело. Якъ не притрафить ся нѣщо, приѣду по тебе коло дванайцятои.

— Добре. Тôлько поцѣлуй Казя, бо вôнъ хоче сказати таткови добранôчь.

— У той порѣ хлопець не спить?.. — здивувавъ ся докторъ. — Заразъ пôйду до него.

Жѣнка знов поцѣлувала його, мовлячи:

— До скорого побаченя... Поручаю васъ Богови...

— И то не зла протекція... — мурkнувъ докторъ.

Жѣнка заслонила йому рукою уста.

— Коли хочь трохи любишь мене, нѣколи не говори такъ Карольцю!... — кликнула стрѣвожена. — Ты вôдзываешь ся деколи такъ, якъ бы сумнѣвавъ ся.

— А зовсѣмъ не трудно було бы усунути всякѝ сумнѣвы зô свѣта!... усмѣхнувъ ся докторъ. — Одинъ знакъ, одинъ малый доказъ истнованя... Щобы се шкодило Господу Богови?...

— О, не говори такъ!... — перервала знов жѣнка изъ збôльшеною тревогою. — Божѝ знаки страшнѝ, тому не треба ихъ выкликувати...

— Иди, мое серце! — перервавъ еи докторъ. — Иди и бавъ ся добре по нашôй монашôй нудотѣ...

Поцѣлувавъ еи, вôдвѣвъ до дверей, а потôмъ вернувъ до свойого стола. Схиливъ знов голову надъ рисункомъ, але небавомъ пôднѣсъ еи, пробудженый якимось шелестомъ.

То на дворѣ падавъ сухій снѣгъ и бивъ объ вôкна. Деколи здавало ся, що то гулящѝ дѣти сиплють пѣсокъ на шибы, то знов, що хтось стукае тихо до вôконъ, якъ бы хотѣвъ выкликати доктора, або повѣдомити, що прійде самъ до нього...

Докторови здагало ся, що поза шелестомъ снѣгу добачуе дрôбненькѝ рожевѝ пальчики, що бубнять у шибы. Згадавъ про сына, усмѣхнувъ ся и выйшовъ изъ кабінета.

Въ великôй кôмнатѣ, при свѣтлѣ блѣдо-синявои лямпы, спавъ Казьо на бѣленькôй постели, пôдъ опѣкою боны фреблѣвки.

— Казьо такъ чекавъ на татка, такъ чекавъ... не хотѣвъ навѣть розбирати ся и ще наказувавъ менѣ, абы я його збудила, якъ бы заснувъ. — шепотѣла бона зъ усмѣшкою. — Хотѣвъ таткови сказати добранôчь и показати нового паяцика, що нынѣ прислала йому бабця... И ще казавъ, що якъ татко схоче, то вôнъ подаруе таткови паяцика, бо то найкраста забавка, яку вôнъ дôставъ... У нього кожда нова забавка найкраста!...

По тôмъ справозданю бона выйшла, а докторъ вдивлювавъ ся въ сонного сына.

(Дальше буде).

Просять нась о помѣщене слѣдуючои ЗАЯВЫ:

Будучи далекъ отъ полемики, впервое, и то кратко — всѣмъ искателямъ приключеній — отвѣчу: Первыя два слова патріарха Іоакима „Episcopos Serafim" — утверждаютъ съ моимъ именемъ званіе епископа. Третье те слово „apoteos" — если признать вѣрнымъ переводъ его „обманщикъ", то и это вѣрно — только не по отношенію ко мнѣ, а къ тымъ, кто въ объявленіи еп. Тихона и въ газетахъ относилъ меня — какъ посланнаго отъ патріарховъ. Таковымъ запросомъ, очевидно, и о. Рафаилъ ввелъ въ заблужденіе патріарха Іоакима, который, впрочемъ, должно замѣтить, не признаетъ ни Патріарха Антіохійскаго Мелетія, ни вмѣстѣ съ нимъ и о. Рафаила — какъ ему подчиненнаго, хоть и живущаго на гроши россійскія. Да и кто на землѣ — говоритъ многострад. Іовъ (14, 3) — хотя бы его единъ день былъ житія, — можетъ, кромъ развѣ римскаго непогрѣшимаго папы, сказать, что онъ имѣетъ чистое сердце — не исключая и всѣхъ епископовъ, и выше и ниже? Не всѣ ли мы обманщики предъ Богомъ и Его Правосудіемъ? Св. Евангеліе запрещаетъ судить ближняго, а мы что дѣлаемъ? Смотрите, чтобъ за это сами судимы и осуждены не были — предостерегаетъ Спаситель.

Вѣрнѣе же „apoteos" должно читать такъ: апо θεον, т. е. отъ Бога. И всѣ три слова: ЕПИСКОПЪ СЕРАФИМЪ — ОТЪ БОГА (а не отъ патріарховъ) — будетъ истиннымъ значеніемъ.

Бывшій епископъ нынѣ Митрополитъ Американскій Серафимъ.

P. S. Напечатавшихъ обо мнѣ въ другихъ газетахъ — прошу помѣстить настоящій отвѣтъ мой.

— Подаемо сю заяву безъ жадныхъ замѣтокъ зô своеи стороны, а лишь на умыльну просьбу знакомыхъ намъ людей. — Редакція.

На увязненыхъ страйкерôвъ рускихъ зъ Олифанту жертвували.

Зъ Carnegie, Pa. жертвовали:

Василь Мизвкъ	1.00
Михаилъ Ющакъ	1.00
Михаилъ Пронько	50
Генри Нѣмець	1.00
Лука Хваликъ	1.00
Петро Щерба (стар.)	50
Иванъ Мосцѣвскій	30
Юрко Шипскій	50
Томко Когутъ	50
Миколай Лабовскій	25
Семъ Клей	25
Петро Ющакъ	25
Владимиръ Хапазъ	25
Илія Мосцѣвскій	25
Стефанъ Сердиньскій	25
Тами Голманъ	50
Кароль Голманъ	50
Василь Пастырчикъ	10
Иванъ хваликъ	50
Иванъ Сембратъ	50
Отрофій Сембратъ	40
Асачатъ Поповчакъ	25
Панько Поповчакъ	25
Грицъ Ханасъ	25
Разомъ	$11.10

Изъ Stuartburn, Man. (въ Канадѣ):

Ив. Загара	5
Григ. „	5
Вас. Загара	5
Ник. Пискушь	5
Т. Украинець	5
Мит. Іулька	5
И. Гиґликъ	10
	40

Въ Superior, Pa. зôбрали Йосифъ Даниловичь и Стефанъ Стацакъ.

Йосифъ Даниловичь	50
Иванъ Лабинъ	25
Теодоръ Ющакъ	1.00
Стефанъ Стацакъ	25
Михайло Ющакъ	25
Иванъ Ющакъ	25
Михайло Павлишинъ	10
Иванъ Туранцы	10
Віцентій Миколайчикъ	10
Розомъ	$3.00
Алекс Мизъкъ	1.00
А. Корошъ зъ Balfour, N. D.	1.00

Въ Connorville, O. зôбрали Петро Теленъ, Михаилъ Щерба и Грицъ Лизакъ.

Петро Теленъ	50
Григорій Лизакъ	50
Петро Гузій	50
Антоній Ханасъ	25
Михаилъ Свидеръ	25
Кипріянъ Сеньо	25
Михаилъ Попôвчакъ	25
Иванъ Комара	25
Юрко Корлякъ	25
Михаилъ Щерба	1.00
Иванъ Дзяма	25
Данило Галечко	25
Марко Коньовскій	10
Иванъ Арданъ	10
Петро Оленичь	50
Павло Оленичь	25
Василь Оленичь	50
Стефанъ Томащовскій	25
Николай Пронько	1.00
Яцко Арданъ	50
Михаилъ Ханасъ	25
Петро Коско	20
Михаилъ Горбаль	20
Лукачъ Диміяновичь	25
Иванъ Маслей	20
Семанъ Демчакъ	25
Иванъ Демчакъ	20
Марко Пупчикъ	50
Андрей Зулка	25
Михаилъ Сернякъ	25
Мойсей Глузъ	25
Григорій Глузъ	25
Василь Квочка	25
Иванъ Цорнекъ	25
Андрей Несторъ	25
Иванъ Ставъ	50
Стефанъ Госѣкъ	25
Иванъ Хрущь	25
Петро Коваликъ	15
Михаилъ Кирпанъ	15
Михаилъ Жокачакъ	25
Иванъ Пухава	25
Андрей Пухава	25
Станіславъ Пухава	25
Е. Сертманъ	50
А. Карловецъ	25
Корнель Сокачь	25
Микита Ярома	25
Стефанъ Вирчава	25
Е. Ружаньскій	10
И. Добровскій	10
Николай Лизакъ	52
Грыгоры Журакъ	25
Семанъ Климашь	10
Стефанъ Павлякъ	25
Йоанъ Колюгь	15
Деменѣко Іавиконѣцо	25
Силвестро	15
Михаилъ Іжегошъ	25
N. L. Ken	25
Ben Smith	25
Edward Bell	10
John Simpson	50
John Bell	25
W. P. Fradey	25
Jos. A. Aspondell	25
D. S. M. Enerney	25
Harry Himes	25
John Buchana	50
Chal. W. Gawan	25
Elmes Hoape	25
Roluh Desiderio	25
McCilery	50
Nuh Ulweck	25
E. H. Cape	25
Mike Lemko	25
Warga John	15
Suto Michali	25
Soas Michali	20
Zamlio Gene	15
Kowac Istwan	10
Jos. Trezi	25
Paul Tozgai	20
John Luko	5
Sraba Y.	20
Walion Dalwa	25
W. Knamski	10
W. Walkiewycz	10
Zalio Leszlo	10
Rowasz George	10
Gujios Janas	10
Gomba Michali	15
Paul Huszi	10
Vinko Valenc	10
John Dull	25
Mike Balie	[illegible]
Teso Janos	[illegible]
V. Newe	[illegible]
Roniory Karoli	[illegible]
Duszu Jos.	10
Fedor Jos.	10
Kordos Janosz	25
Szabary Janos	10
G. Goadh	20
Sukos Jos.	10
Kopdes Andras	20
Szasze Michali	10
L. Ambronio	05
Jos. Kawasz	05
Hus Janos	05
Bek Edwon	10
Alek Smith	25
Zboros	25
N. Zachinio	15
Steve Slis	25
Jano Bogo	20
G. Kowac	10
Malinio Utak	10
Gujs Bojs	50
Zos. Leken	1
John Chorwunio	50
Afred Janord	25
Petro Kardany	25
Emi Gpezi	25
Gamlio Gospery	[illegible]
Bosozzi Steve	[illegible]
Gemdory Bels	[illegible]
Carla Curlofy	[illegible]
W. Angelo	[illegible]
P. Bojord	[illegible]
Разомъ	$3[illegible]
Зъ того выдано тлумачови	[illegible]
За посылку	[illegible]
Осталось	$32[illegible]
Вже вигована сума	$537[illegible]
Разомъ	$580[illegible]

Дописи.

ЛИСТЪ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Зъ Новымъ рокомъ.

„Король умеръ... — Нехай живе король!“ Старый рôкъ канувъ у безвѣсти вѣчности, — витай намъ, Новый Роче! И такъ вôдъ колыски до могилы... Що-року робимо обрахунокъ минулого, що-року мусимо собѣ сказати, що старый рôкъ завѣвъ нашй надѣѣ, що-року будуемо пляны на будуче. що-року сподѣваемось вôдъ будучности лѣпшихъ даровъ, чимъ тй що намъ принесла минувшôсть... Зъ кождымъ рокомъ старѣемо ся, розчаровуемо ся, зближаемо ся до могилы, вмираемо — зъ горечю въ наболѣлôмъ серци и зъ задѣею, що хочь тымъ, що по насъ лишають ся, буде колись лѣпше...

Мы падемо по дорозѣ, — то побѣдниками, то побѣджеными, — але людскôсть все йде въ передъ! безнастанно въ передъ, вѣчно въ передъ! Мы розчаровуемо ся, — але людскôсть робить поступы, людскôсть то меньшими то бôльшими кроками йде повна могучости и силы все близше и близше до вѣчнои правды, на зустрѣчь сонцю золотому...

А хто се зрозумѣе, той не буде мати розчарованя, той въ послѣдной житя своего хвилинѣ, зô смертною блѣдôстю на лици, шептати-ме радостными, усмѣхнеными устами: „Pereat homo, crescat humanitas!“ — Нехай вмирае чоловѣкъ, лишь кобы людскôсть крѣпшала!..

*

Зробѣмъ обрахунокъ за минувшій рôкъ.

На заморськихъ Русяхъ, на житю-бутю нашихъ братôвъ въ Злученыхъ Державахъ, Канадѣ, Полудневôй Америцѣ — задержусь лишь на хвилю; тй справы Вамъ тамъ за моремъ лучше знанй... Треба сконстатувати одинъ фактъ: Зрôстъ національнои и людськои свѣдомости у нашихъ замор[ськ]ихъ братôвъ Про се свѣдчить кождый фактъ зъ ихъ житя, и боротьба зъ католицькими ксьондзами въ Канадѣ, и стремлѣне до орґанізаціи въ Паранѣ, и послѣдни національно релігійнй рухи въ Злученыхъ Державахъ, — рухи, що заставили нашихъ церковныхъ достойниковъ лучше подумати про себе [и] выкликали просьбу до [ри]мськои куріи о поставлен[е] епископôвъ для американськихъ Русинôвъ, — и [на]вѣть тй роздоры, посѣянй [мо]сквофілами и „Правдою“: [та]дже темнй духи тодѣ найбôльше воюють, тодѣ свои [си]лы напружують, коли чують, що побѣда свѣтла и [пр]авды близько...

Перейдѣмъ въ Европу. Угорськй Русины не выказують нѣякого поступу. навѣть не дають майже [ни]кихъ знакôвъ житя. Притенй мадярською невою, затуманенй домашны[ми] мадяронами, безъ най[мен]шои искорки свѣдомо[сти] [тяг]нуть далѣ важку тач[ку] [житт]я, сплять сномъ при[битыхъ] [...]хъ невôльниковъ. Чи [...]ть ся коли, чи дож[...] [куль]турной праци [...] иньшихъ [...] — трудно [...] великого [...] не видно. [...]вдѣ патрі[...] полі[...] [на]родъ", але та політика — се поклоны правительству, але та просвѣта — се наука вѣрноподданчого рабства, котра доводить до того, що для буковиньского Русина найвысшій законъ — се приказъ власти. Минувшого року проводники руського народа на Буковинѣ вправдѣ обрушились трохи на тамошного намѣстника, навѣть якйсь вѣча скликали для протесту противъ намѣстника и для высиланя телеґрамъ до центрального гравительства зъ просьбою о опѣку, — але не забуваймо, що тй самй патріоты въ 1901 роцѣ зôбрали руськихъ селянъ зъ цѣлои Буковины, щобъ подякувати тому самому намѣстникови за те що вôнъ обходить ся справедливо зъ Русинами, т. е. за те, що вôнъ сповняе свои обовязки. Одинъ великій рядъ огидного чорно-жовтого льокайства!... Однакъ на Буковинѣ ростуть поволи и новй, молодй силы, котрй мабуть не вступлять въ слѣды батькôвъ всоихъ и будуть шукати опоры не въ добрôмъ серци зайды-намѣстника, а въ народнôй свѣдомости и просвѣтѣ рôдного народа. Въ тыхъ молодыхъ силахъ запорука лѣпшои будучности.

На Украинѣ неначе все по давному. 25 міліонôвъ нашого народа стогне пôдъ російсько-царськимъ ярмомъ, пропадае въ нуждѣ и темнотѣ, коротае свôй вѣкъ зъ замкнеными очима, ухами и устами. Не можна заговорити на рôдной мовѣ, не можна бачити и чути, що роблять братя по иньшихъ краинахъ, що творить ся на широкôмъ свѣтѣ. Неначе все по давному, але на дѣлѣ не по давному. Бо що значать тй могучй селяньскй розрухи въ Харкôвськôй, Полтавськôй и ґуберніяхъ. въ самôмъ серци Украины, розрухи, якихъ налякало ся самодержавне царство. про якй заговоривъ цѣлый свѣтъ!!

Се-жь будить ся народъ, встае противъ своихъ гнобителѣвъ, ломить вôдвѣчнй кайданы. И нехай урядъ сѣче рôзками, нехай саджае въ тюрму, шле въ Сибѣрь — еще лучше! Тымъ яркôйше загорить ся въ народнôй груди полумя помсты, тымъ швидше розвалить ся тюрма народôвъ — самодержавна Росія. Мы можемо бути певнй, що въ розвалюваню тои тюрмы и нашъ народъ возьме немалу участь...

Остае Галичина. Про неи знаете зъ моихъ листôвъ и зô свого досвѣду, — додати богато не маю... Зазначу передовсѣмъ той кольосальный поступъ, якій зробивъ нашъ народъ вступивши на дорогу клясовои боротьбы, на дорогу страйкôвъ и бойкотôвъ. Отся дорога мусить завести до побѣды тыхъ, про котрыхъ сказавъ Ляссаль, що вони (робôтники) суть скалою, на котрôй збудуеть ся церковь будучности. Про затѣѣ польськои шляхты, про будоване шляхотськои Польщѣ на Руси, про вѣча въ цѣли баламученя несвѣдомыхъ — знаете. Згадаю тутъ лишь про найновѣйшій дарунокъ, пôднесеный намъ на Новый Рôкъ. Доносять ґазеты; що посолъ Стапіньскій повѣдомивъ Американськихъ Поляковъ, котрй хотѣли бы набути землю въ схôдной Галичинѣ, а боять ся вертати, абы ихъ не [...] за дезертирство, нехай безпечно вертають, бо намѣстникъ обѣцявъ, що кара буде имъ дарована Хотять залляти Русь польськими кольоністами, — нехай!... Нехай сѣють роздоръ, а зберуть його плоды! Хотять боротьбы будуть еи мати! Але нехай тямлять, що побѣджеными не будемо мы!

Идемо въ передъ. Нерôвными еще кроками, еще спотикаемо ся о колоды, якй намъ свои и чужй кидають пôдъ ноги, — але все въ передъ. Идемо певнй, що зайдемо до цѣли, що тамъ далеко, на кôнци нашои дороги, на кôнци жде насъ щасливе, ясне житя въ свобôднôй, богатôй и щасливôй краинѣ, що колись будемо зустрѣчати Новый Рôкъ, обходити сьвято сонця-правды въ свобôднôй Украинѣ...

Новый Рôкъ, 14 сѣчня 1903. М. Л.

Desloge, Mo.

Доносять намъ, що въ Farmington, Mo., засудивъ найвыжшій судъ трехъ братôвъ, Антонія, Андрія и Ивана Найбекеръ зъ села Длужокъ, пов. дрогобыцкого, Галичина, на доживотну вязницю за то, що закололи ножами дня 28 септ. 1902 р. Григорія Ковалôвъ зъ села Браниць, тогоже повѣта. Право вôдбуло ся дня 15, 16 и 17 м. м. Убôйцѣ були ще дуже молодй, бо найстаршій жонатый числить заледви 32 лѣтъ; вôнъ полишивъ въ старôмъ краю жену и двое дѣтей. Другй два ще самотнй, оденъ 28 а другій 26 лѣтъ. Въ краю позостались ще родичѣ, двѣ сестры и оденъ братъ а третя сестра есть замужна ту въ Desloge, Mo. Они були рим. кат. обряду, (швабы), якъ кажуть ихъ краяне, до убôйства довела ихъ пiятика. Небôщикъ Григорій Ковалôвъ числячій 38 лѣтъ, бувъ обряду греко-католицкого; въ краю позостала жена и кôлькоро дѣтей.

Подавъ Алексій Балиґроцкій.

Зъ околицѣ Shamokin, Pa.

Руска громада въ Mt. Carmel, Pa купила на краснôмъ мѣсци два домы зъ огородомъ и стайнею за чотари тысячи пятсотъ долярôвъ. Оденъ зъ тыхъ домôвъ буде помешканемъ для священика а другій оберне ся на школу. Хочь се щойно по страйку и люде мусять выплачувати старй довги а помимо того нещадять даткôвъ на силачене закупна будинкôвъ.

Дня 14 с. м. на рускій новый рôкъ руске товариство„ Вôльнй козаки“ въ Shamokin. Pa устроило бенкетъ, на котрый запросило богато вызначнѣйшихъ Американцѣвъ. Понадъ сто осôбъ засѣло коло двохъ столôвъ, заставленыхъ выбагливою ѣдою и напитками. Предсѣдателемъ бенкету бувъ повѣтовый судія V. Auten, котрый выкликувавъ поодинокихъ бесѣдниковъ. Бесѣды выголошувано, розумѣе ся, въ анґлійскôй мовѣ, а зъ Русинôвъ говорили якъ господарь о. Ив. Констанкевичь, витаючи гостей, о. Ст. Макарь зъ Mt. Carmel, Pa, познакомлюючи Американцѣвъ що таке рускій народъ, его стремлѣня и бажаня; опôсля промовляли Ив. Глова, М. Бачиньскій и иншй. Хоръ шамокінскій пôдъ управою п. М. Бачинского спѣвавъ дуже гарно а Т. Талпашови, о. Ив. Констанкевичови, Шаршоньови М. Бачиньскому и другимъ належить ся повне признане за трудъ, понесеный при устроеню такъ славнои гостины. Подôбнй гостины дають спромогу Американцямъ и намъ Русинамъ познати себе взаимно. М.

Вôдповѣди

на пытане въ справѣ фармъ.

Pipeston, Man. Canada.

Чуюсь обовязанымъ вôдповѣсти на пытаня, поданй въ 52 числѣ „Свободы,“ Наша Кольонія зве ся Pipestone, лежить 180 миль на заходъ вôдъ Winnipeg коло головнои лініи В. P. R. Тутъ маемо чотыри мѣста, до кождого недальше якъ 15 миль и тôлько до зелѣзницѣ; найбôльше идемо за интересомъ до Virden. Земля коло насъ есть дуже добра, 8—15 цали чорноземъ трохи пѣсковата; пѣсокъ такъ само чорный, пôдъ тымъ есть верства 10—15 стôпъ груба жовтои глины, пониже тои сива лепкувата глина, лѣсôвъ коло насъ близько нема, суть тôлько невеликй ваѣ по низшихъ мѣсцяхъ, где весною и въ осени вода стоить, що степовый огонь не може тамъ дôйти. Сѣно жати такъ само маемо по низшихъ мѣсцяхъ, где не можна орати а трава дуже буйна росте. Худобу пасемо по компанійныхъ ґрунтахъ Вода тутъ досить добра, мѣсцями можна дôстати до десять стôпъ глубоко а двѣ милѣ вôдъ насъ плыне рѣчка Pipestone. Околиця степова, трохи похилено вôдъ заходу на всхôдъ. Въ той околици еще нѣхто не пробувавъ садити дерева овочевй. Въ полуднево сьодной части Манітобы плекають овочевй дерева и досить удають ся особливо яблока. Будôвляного матеріялу есть досить, за 1000 стôпъ 18 дол. и высше. По фармахъ маемо добре ґранітове камѣне удатне до будôвлѣ; старшй господарѣ будують домы стайнѣ и другй господарскй будинки зъ камѣня. Ту удае ся пшениця, овесъ, ячмѣнь, жито, speltz и ленъ; ярина удае ся дуже красна особливо картофлѣ.

Климатъ досить умѣркованый, старшй фармеры оповѣдають, що перше були далеко сильнѣйшй морозы якъ теперь, климатъ помалу змѣняеть ся, чимъ бôльше культурнои землѣ, тымъ морозы слабшй; сильнѣйшого морозу не заувважавъ я, якъ 45 низше зера. Весна холодна а часами суть досить теплй днѣ; лѣто тепле, температура доходить до 60 степенѣвъ. Осѣнь холодна и суха, вôдъ половины новембра земля замерзае, що не можна дальше орати. Насъ есть шѣсть рускихъ господарѣвъ въ той околици, а 23 головъ. Вôльнои землѣ нема близько коло насъ, якихъ 30 миль на заходъ вôдъ насъ суть еще вôльнй землѣ и дуже красна околиця, е и лѣсъ близько, тамъ теперь будують зелѣзну дорогу. За акеръ землѣ платять 3— 8 дол. минувшой осени продали ся тутъ въ сусѣдствѣ двѣ фармы, перша за 1200 дол. Було 35 акрôвъ культурнои землѣ, мала хата и стайня зъ осôбна. Другій 100 акрôвъ ораной землѣ и досыть добрй господарскй будинки за 2000 дол. Коло насъ могло бы примѣстити ся до 100 рускихъ фармерôвъ если хотѣлибъ куповати землю. Здôбного коня до роботы можна купити за 80 дол. и высше, корову 30—60 дол., пару волôвъ за 100—150 дол. Найпотрѣбнѣйшй господарскй знаряды коштують; плугъ. що можна нимъ орати нову землю и стерень 28 дол. бороны 13 дол. вôзъ 70 дол. то суть найпотрѣбнѣйшй знаряды кождому господареви въ першôмъ роцѣ, дальше сѣячка 80 дол. косярка 55 дол. грабачка 34 дол. жниварка 150 дол. сани 28 дол. то суть конечно потрѣбнй машины кождому господареви въ тôмъ краю.

Я приѣхавъ до Канады весною 1898 р. взявъ фарму и пôшовъ емь до фармера на службу, въ лѣтѣ давъ я зъорати десять акрôвъ на своѣй фармѣ, въ фармера служивъ я 10 мѣсяцѣвъ за що дôставъ емъ 150 дол. зъ Пенсилвеніи принѣсъ я 355 дол. готôвки. Весною 1899 побудовавъ я хату на своѣй фармѣ и зачавъ господарку самъ оденъ межи чужими людьми. Другй Русины, що ту суть, приѣхали зъ Пенсилвеніи рôкь пôзнѣйше. Першои весны засѣявъ я 20 акрôвъ землѣ, намолотивъ емь 400 б. збôжа, другу весну т. е. 1900 засѣявъ емъ 45 акр. намолотивъ 225 б. всього збôжа, то бувъ сухій рôкъ; 1901 мавъ емь 65 акрôвъ засѣяно, намолотивъ емь 1425 б. минувшого року зъ 80 акрôвъ намолотивъ емь 1452 б. всього збôжа, зъ того всього було 2750 б. пшеницѣ, 1605 б. вôвса и 147 б. ячменю, на слѣдуючу весну буду мати 100 акрôвъ землѣ до засѣяня.

По чотырохъ лѣтахъ побутя на фармѣ господарство мое представляе ся такъ: маю три конѣ вартости 400 дол. три коровы и три ялôвочки 180 дол. двое свинь и домашный дрôбъ 50 дол. нова хата побудована минувшого лѣта 500 дол. другй господарскй будинкй 140 дол. господарскй машины 385 дол. На фарму вже дôставъ емь дідъ и есть власна моя. На тôмъ всѣмъ, що высше сказано, не маю нѣ цента довгу, и еще маю кôлька сотъ бушлѣвъ збôжа на продажь. Околиця тутъ здорова; я еще анѣ разу не заслабъ за цѣлый часъ моего бутя въ тôмъ краю, а въ Пенсилвеніи я досить часто терпѣвъ на рôжнй внутреннй слабости, и мало коли мавъ емь добрый апетитъ. Въ тôмъ краю кождый чоловѣкъ хвалить ся добрымъ апетитомъ, и весельше якъ въ мѣстѣ, бо цѣла природа тѣшить чололѣка, особливо въ лѣтѣ, якъ видить управнй поля, покрытй краснымъ збôжемъ а степы буйною травою и пахнучими цвѣтами. Праця на фармѣ есть здорова, безпечна и дуже весела, часъ миняе скоро, а чоловѣкъ певный себе смѣло дивить ся въ будучнôсть. Неоденъ скаже, що праця на ґрунтѣ не есть такъ поплатна, якъ въ майнахъ або фабрицѣ, я переконавъ ся, що есть поплатнѣйша. Возьмѣть на примѣръ если оденъ акеръ землѣ выдасть 25 б. пшеницѣ якій урожай малисьмо остатнй два роки, а за бушель возмемо по 55 ц. то заплатить всѣ кошта працѣ и еще принесе $6.88 чистого доходу.

Праця коло одного акра коштуе менше бôльше такъ: Зъорати вже управнои землѣ $1.25, заволочити 30 ц., насѣне 82 ц. [...]ти 50 ц., скосити 50 ц., twine т. е. шнурки до вязаня снопôвъ 30 ц., складати до стукôвъ. т. е. по кôльканайцять снôпкôвъ до купы колосемъ въ гору 20 ц., омолотити и звезти до шпихлѣра $1.75, звезти до мѣста 15 миль $1.25, Зъ того можна переконати ся що земля приносить велику корысть, такъ само грошѣ вложенй на купно худобы приносять 50 проц. рôчно и бôльше.

Свого часу читавъ я допись о. Поливки въ „Свободѣ“. Въ тôй дописи предсказувавъ вôнъ дуже лиху будучнôсть того краю, а особливо пророкувавъ, що за кôлька чи тамъ кôльканайцять лѣтъ, не буде нѣяке збôже родити ся, и що вже нѣякй прогноѣ не поможуть тôй земли. Я не знаю звôдки вôнъ прійшовъ до того переконаня, побувши въ Канадѣ пару мѣсяцѣвъ въ зимѣ. Я знаю тутъ землѣ управлянй вже 25—30 лѣтъ а не стратили еще нѣчого на своѣй творчôй силѣ, бо и перешлого лѣта принесли пересѣчно по 26½ б. пшеницѣ. Въ Канадѣ такъ само якъ и де инде земля може выпланнѣти черезъ не проваджене господарки, и ту можна бачити на однôй фармѣ красне чисте збôже а на другôй таки обôкъ коло тои, лихе, перорослене рôжными бурянами. Ту суть правительственнй досвѣдчаючй господарства, заряджують ними ученй люде, а о чѣмъ самй пересвѣдчать ся, того учать другихъ фармерôвъ черезъ ґазеты и осôбными выданями подають якъ управляти землю, якъ убивати шкôдливй буряны, практичнои годôвлѣ худобы и таке инше. Шкода, що Русины, котрй не читають тутешныхъ ґазетъ, не можуть користати зъ того. Намъ тутъ въ Канадѣ потреба рускои ґазеты, щобы поучала насъ о практичнôмъ веденю господарки, познакомила зъ політичныма партіями и познакомила зô значнѣйшими личностями, бо безъ того знаня мы шкодимо самй собѣ и цѣлому загалу. Одна „Свобода“ и молоденька „Оса“ не можуть заступати всѣ справы цѣлои заокеаньскои Руси и боротись зъ еи ворогами, а другй ґазеты въ Америцѣ, що друкують ся рускими буквами, на всьо выгôднй лишь не до читаня. Мысль, яка явилась въ „Свободѣ“ про еміґрацію до Канады, есть дуже важна и еслибъ ввôйшла въ жите, принесе намъ всѣмъ Русинамъ велику корысть. Канада есть дуже великій и молоденькій край, богатый въ лѣсы та мінералы, особливо въ угле. Міліоны акрôвъ доброи уроджайнои землѣ лежить облогомъ, добро [...] кличе силы, бôльше робôтничихъ рукъ, а дасть хлѣба и доброго, вôдъ нѣкого не залежного житя. Єсли чоловѣкъ подумае, то и зрозумѣти не можь, чому той народъ, що выховавъ ся на ґрунтѣ и праця коло ролѣ вжилась въ его кровь и косги, не иде на фармы, тôлько коротить собѣ жите въ тяжкôй працѣ и убôйчихъ ґазахъ пôдъ землею, або по фабрикахъ, и збогачують своимъ потомъ ненасыченыхъ капіталистôвъ. Коли на фармѣ можна далеко лѣпше и лекше жити и господарь на ґрунтѣ есть самъ босомъ. мае сталый ґрунтъ пôдъ ногами, не боить ся, що стратить свое занятe и не потрѣбуе [...] [...]ч зъ мѣсця на м[ѣсце]. Отже хто мае здоровй руки до працѣ и кôлькасотъ долярôвъ на початокъ до господарства, може смѣло ѣхати до Канады, а якъ дôстане землю и буде працювавъ, той безъ хлѣба не буде бѣдувавъ и запевнить собѣ будучнôсть, и своимъ потомкамъ.

Бувайте здоровй.

Жичливый Вамъ,

Александеръ Жиличъ.

Wilton, N. D.

Насъ тутъ жие около 30 родинъ. Єсть насъ дуже мале число, а тымъ бôльше, що есьмо попередѣлюванй иншими народами якъ: Шведами, Норвеґами, Анґліками а черезъ тое есьмо вôддѣленй одни вôдъ другихъ о 4 а навѣть и 6 миль. — Церкву и школу тутъ не маемо.

Земля у насъ гориста, каменистa (ромушина) а мѣсцями по два, три акри земля чорна и червона пѣсковата. Сѣно косимо що два або три роки бо що року не ма що косити.

Лѣса свого не маемо. Вправдѣ лѣсъ есть надъ рѣкою въ вôддаленю якихъ 15 миль хотяй великій однакъ даромъ не можна зъ него користати. Копалень угля у насъ не ма.

Збôже якъ тысниця, овесъ, ленъ а кукурудза у насъ вдають ся.

Морозъ у насъ часами трафляе ся въ саме лѣто.

Довѣдуемо ся, що въ Альберта, Канада есть еще земля незаселена а мы хотѣли бы ся тамъ пере[сели]ти. Просимо васъ Братя Русины котрй жиють въ тыхъ околицяхъ, щобысьте подали до „Свободы“ допись зъ описомъ вашоя провінціи, кôлько е ще незаселенои землѣ, абы о тôмъ всѣмъ повѣдомили насъ листовно на адресу:

Wasyl Hrubyj.
Wilton, N. D.

Ще нема кôнця.

Мировый судъ въ справѣ угляного страйку все еще переслухуе свѣдкôвъ и ... не може ихъ наслухати ся. Такъ 4 мѣсяцѣ .... Бѣднй страйкеры переходять за той часъ цѣле пекло сумнѣвôвъ, висять мѣжь небомъ а землею, и не знають доси за що працюють. Судъ не спѣшить ся.

Вôдъ дня 5 сѣчня, себто вôдъ часу, коли судъ перенѣсъ ся до Филадельфіи, Па. переслухувано неюнійныхъ свѣдкôвъ, опôсля такъ званыхъ независимыхъ властителѣвъ, а вôдъ 28 м. м. переслухуе великй зелѣзничй компаніи, якъ: „Филадельфія & Редінґъ“ “Ню Йоркъ Онтаріо & Вестернъ“, „Пенсилвенія“, „Лігай Вали“, „D. & H.“ и пр.

Показуе ся, що такъ великй якъ и малй компаніи выхôсновують робôтникôвъ немилосерно. хочь тй послѣднй перевисщають першихъ. Великй компаніи позаводили въ себе лѣпшй порядки. и адміністрацію, числять ся по части зъ опінією загалу и все заводять деякй улѣпшеня, пôдчасъ коли малй лупѣ всѣ свои силы напружають въ тôмъ напрямѣ, щобы вызискати робôтникôвъ. Въ ихъ копальняхъ найбôльше лучае ся нещасть, а робôтникъ найменше заробить.

„SVOBODA"
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly, published every Thursday by the Svoboda Publ. Co., 111 Lackawanna Str., Olyphant, Pa.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered at Olyphant, Pa. Post Office as Second Class Matter.

“Свобода”

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза", выходить що тыждня въ Четверъ и коштує:

Въ Америцѣ на рôкъ $2.00
„ „ „ пôвъ року 1.00

Оплачувати ґазету треба все-гда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру дôстанете вôдъ почтаря або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть вамъ, бо безъ того мы не годнѣ грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA"
111 Lackawanna Str.,
OLYPHANT, PA.

Нумеръ телефону: 8082.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, також свой старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не принимаемо.

Хто хоче, щобы его статя, дописъ и т.п. були надрукованѣ въ „Свободѣ" въ четверъ, той мусить прислати намъ тую статю або дописъ такъ, щобы мы єѣ дôстали найдальше въ попередну суботу.

Вôдповѣди въ справѣ фармъ.

Ethelbert. Man. Can.

Въ. Ч. 48 „Свободы" було запытане до насъ Канадійцѣвъ, зъ якимъ капіталомъ мы приѣхали до Канады, та якъ ся доробили. На вашѣ пытаня мы вамъ даемо пару правдивыхъ свѣдоцтвъ.

Въ роцѣ 1897 на веснѣ приѣхавемь сюда зъ Галичины повѣта Коломыйского, зъ села Березова, Готôвки привôземь зъ собовь 80 дол. зъ того купивемь кухню и муки тай выдавемъ усѣ грошѣ. Теперь маю красну хату на два поверхи, вартости 300. дол., пару воловъ, и двѣ коровы, новый вôзъ 75 дол. плугъ, 20 дол. бороны 19 дол. санѣ 26 дол. Выробленои фармы маю 16 акрôвъ. Доробокъ мôй бувъ бôльше изъ зарôбкôвъ якъ зъ фармы, а то длятого, що я мало грошей привѣзъ зъ старого краю. Доперва теперь можу обстояти на фармѣ и непотребую ити на заробки. Дѣтей посылаю до школы трое.

Иванъ Мачковичь.

Въ. р. 1899 приѣхавъ емь до Канады зъ повѣту Борщôвского села Вôкна.

Привôземъ готôвки зъ собовь 15 дол. зъ того давемь 10. дол. за фарму бо взявъ емь гомстидъ а 5 дол. дав'емь за слюбъ Кулявому бо я приѣхавъ парубкомъ и заразъ женивъ, ся зъ дѣвчиновь таки зъ мого села).

Поклав'емь хатинку зъ круглякôвъ и накрывъ сѣномъ а верхъ сѣна землевь, и пошовъ на роботу. Вôдъ того часу до теперь знатить 4 роки маю хату добру, комору, стайню, пару быкôвъ, 2 коровы, новый вôзъ коштує мене 75 дол., плугъ 20 [illegible] бороны 14 [illegible] Выробле-

Въ р. 1897 приѣхавъ я до Канады зъ Галичины, повѣта коломыйского, села Балинець. Готôвки привѣземь на мѣсце 140 дол. Я такъ само загосподаривъ ся, якъ Иванъ Малковичь, бо мы разомъ приѣхали до Канады и оба мешкаемо по пôвъ милѣ вôдъ стаціи Ethelbert. Изъ сихъ свѣдоцтвъ вы братя зъ Спол. Державъ можете переконати ся, що въ Канадѣ можь чогось доробитись, навѣть, абы прийшовъ безъ грошей, щобы мавъ лишь на дорогу.

Стати господаремъ въ Канадѣ на вôльнôй фармѣ (г. е. гомстидъ) И абы не треба ити на заробки — треба мати наймонче 400. дол. Хто прийде зъ великими дѣтьми тому добре бо такъ само якъ бы зъ капіталомъ, Добрый парубокъ може принести вôтцеви въ лѣтѣ за 4 мѣсяцѣ 100. дол. найменче.

Фарму купити выроблену разомъ зъ будинками треба дати вôдъ одной 1.000 до 4.000. дол. значить пôсля того яка та фарма и якъ далеко вôдъ мѣста.

Василь Сиротюкъ.

Duhamel, Alta. Canada.

Почтена Редакціє! посылаю вамъ тѝ вѣдомости, о котрѝ просите, абы вамъ вôдписати.

1. Кольонія называе ся Duhamel, а друга кольонія заразъ коло тои называе ся Rawn Lake.

2. До мѣста маемо вôдъ 20 до 30 миль, се мѣсто называе ся Wetaskiwin.

3. До желѣзницѣ маемо 20 до 30 миль.

4. Земля есть чорна, трохи пѣсковата але урожайна, перепускае; лѣса за мало; сѣножати есть досыть; пасовиска есть досыть; вода есть здорова але хто глубоко выкопае студню; суха горбовата.

5. Дерева овочевѝ не удають ся.

6. Дерева дубового не ма, тысячь фѣтôвъ коштуе вôдъ 13 до 25 долярôвъ.

7. Пшениця акръ 40 бушлѣвъ, жито 50, ячмѣнь 50 до 90, овесъ вôдъ 70 до 100, бараболѣ 400. Горохъ красный, капуста и т. д.

8. Клімать холодный, здоровый, зима холодна, весняни ночи холоднѝ, лѣто въ день горяче а ночи холоднѝ, осѣнь дуже ладна,

9. Русинôвъ есть до 35 фамілѣй,

10. Церковь зачинають будовати, школы и дому парохіяльного нема.

11. Вôльнои землѣ есть досить, але щоразъ далѣй, бо люде не сплять; близко коло мѣста можна дôстати за 5 долярôвъ акеръ.

12. За оброблену фарму треба заплатити вôдъ 1000 до 2000 долярôвъ.

13. Фармерôвъ на тôй околици моглобъ засѣсти на кождôй фармѣ, треба сотокъ фамілѣй.

14. Коня до роботы вôдъ 50 до 125 долярôвъ, корову вôдъ 30 до 40 дол., вола вôдъ 30 до 50 дол.

15. Господарскѝ машины конче потрѣбнѝ, суть: Вôзъ 70, сани 30, плугъ 22, борона 15, косярка 55, ґрабачка 30, дікъ 35, сѣячка 90 и жниварка 150 долярôвъ.

16. Суть рôкъ, 1½ и ½ року то еще дуже не доробили ся.

17. Околиця весела и здорова.

Зъ поважанемъ,
Щурко.

Stuartburn, Man. Can.

Вôдповѣдаю вамъ на пытане въ „Свободѣ".

1. Кольонія называе ся Манітоба.

2. Найблизше мѣсто Доміньонъ Сіти, 18 миль.

3. До желѣзницѣ є 18 миль анґ.

4. Земля є рôжна: глинка, пѣсокъ, норма, лѣсы, сѣножати, пасовиска и мѣсцями е вода, гôръ нема – степова.

5. Овочевѝ дерева не удають ся.

6. Будôвляный матеріялъ е, и не дорогий.

7. Въ сѣй околици збôже удае ся рôжне.

8. Зима дуже остра, весна погôдлива, лѣто тепле осѣнь слотлива.

9. Въ сѣй околици є Русинôвъ поверхъ 2 тысячи.

10. Церковъ є, школы и дому парохіяльного нема.

11. Вольной землѣ нема, а за акеръ 5 дол.

12. За готову фарму зъ будинками треба дати повтора тысячь дол.

13. Найтаньше 10 фармъ 100 людей ще помѣстить ся.

14. За коня 90 дол. за корову 50 дол. за быка 55 дол.

15. Машины господарскѝ коштують бѝндеръ 90 дол. косярка 60 дол. грабарка 30 дол. плугъ 10 дол.

16. Найдовше 7 лѣтъ они вже тутъ, и доробились маетку; мають свои машины, худобу свôй хлѣбъ.

16 Околиця дуже весела и здорова.

Юрій Загара.

Lower Fort Garry, Man. Canada.

Вы вôдзываетесь до нашихъ фармерôвъ въ Канадѣ и просите о вôдповѣдь на вашѣ пытаня. Я думаю хоть бы и якъ богато наплыло дописей до васъ, то мало зъ того скористаете! Знаете о тôмъ добре що всѣ нашѝ канадійскѝ осадники мало знають що ся дѣе въ округъ него, що доперва може сказати за рôдъ землѣ, и також не скаже правды за недостатокъ! Кождый нашь фармеръ каже що не ма въ цѣлôй Канадѣ лучшой землѣ, якъ ось тутъ въ тôй кольоніи де вôнъ осѣвъ, и радить кождому тутъ осѣдати, сли ще есть гомстедъ, бо думае, якъбуде бôльше людей то заразъ буде и церковця св., буде и стація колѣйна на его фармѣ, а мѣсто ось заразъ за городомъ.

Я думаю що найлучше булобъ, сли бысьте выбрали двохъ делеґатôвъ зъ мудрыхъ людей, котрѝ бы говорили и читали по англійски а также щобы ся могли хоть вчасти знати на якости землѣ. Вôдтакъ вôднестись листовно до уряду іміґраційного въ Отавѣ о зниженє цѣны тикету для делеґатôвъ, котрѝ хотять выбрати въ Канадѣ землю для колька сотъ родинъ (котрѝ мають охоту переселитись зъ Сп. Державъ до Канады на землю. И я думаю що урядъ іміґраційный охочо приложить ся до сей справы, бо канадійцѣ радѝбъ мати такихъ кольонѣстôвъ зъ Сп. Державъ. Доперва весною делеґаты могли бы приѣхати въ Канаду и тутъ пересвѣдчитись наочно въ котрôмъ мѣсци булобъ найлѣпше осѣсти. Грошѣ вложеній на кошта делеґатôвъ, оплатять ся сторицею для прибувшихъ осадникôвъ. Бо хотѣвши кождый поединчо на свою руку выбирати землю то се буде дорого коштовати и не оденъ може и послѣдне стратити. Доперва такѝ делеґаты можуть принести и[illegible] користь не тôлько для американьскихъ Русинôвъ, але также для нашихъ братôвъ тыхъ, котрѝ ще зô старого краю приѣдуть и для тыхъ котрѝ сотками жиють въ Канадѣ по мѣстахъ, заробляючи грошѣ на зачатокъ господарки. Нашѝ Русины котрѝ бы прибули зô Сп. Дер., були бы свѣтломъ для всѣхъ нашихъ Русинôвъ, котрѝ вже якійсь часъ жиють на фармахъ въ Канадѣ и на котрыхъ Американцѣ позирають зъ укоса, недовѣряючи, щобы въ Европѣ подôбна нація мала ще знаходитись.

Такъ роблять всѣ мудрѣйшѝ люде котрѝ хотять громадно въ незнану краину переселюватись. Я бачивъ минувшого року пять нѣмецкихъ делеґатôвъ зъ Полудневои Дакоты котрѝ були выбранѝ тамтейшими нѣмцями для вышуканя землѣ въ Канадѣ. Тѝ делеґаты приѣхали зъ весною до Вініпеґу; тутъ зачерпнули информаціи въ іміґраційнôмъ домѣ дôстали вôльну ѣзду въ тôй провінціи где знаходить ся ще вôльна земля. Нѣмцѣ зъ весною обглянули, землю, а вôдтакъ сказали, що они ще хотять бачити въ часѣ живъ, якъ урожайна ся земля. Що и зробили; такъ бо передъ жнивами, опять приѣхали и взяли землю въ провінціи Саскачеванѣ (Saskatchewan). Свои фармы попродали въ Пол. Дакотѣ розумѣе ся дорого, а тутъ забрали гомстедъ и також покупили вôдъ компаніи вôдъ три до пять дол. акр.

Оже думаю що въ той спосôбъ булобъ найвôдповôднѣйше кольонізовати американьскихъ Русинôвъ.

Иванъ Кунь.

Історія москальофільства въ Америцѣ.

(Дальше.)

Часть друга.

Москальофільскѝ верхи и москальофільскѝ долины.

„Москальофільское ученіе"

Паньске и хлопске москальофільство.

Москальофілы не суть людьми одного стану. Є высшѝ и нисшѝ москальофілы: москальофілы паны и москальофілы хлопы. Панъ москальофілъ, а хлопъ москальофілъ — то два рôжнѝ ґатунки. Панъ москальофілъ е радше свого рода граматикомъ и політикеромъ, хлопъ москальофілъ бôльше обрядовцемъ, якъ чимъ иншимъ. Розумѣе ся, граматика москальофіля пана — дуже плоха: панъ москальофілъ не узнае цѣлои однои мовы, а то нашои, рускои. Вôнъ узнае одинъ тôлько „рускій" языкъ, а то языкъ московскій. Політика москальофіля пана також надзвычайно слаба: вôнъ бажае тôлько одного, абы всѣхъ Русинôвъ забравъ пôдъ-себе царь, черезъ що разъ, такъ думае москальофілъ, бувъ бы спокôй мѣжь всѣми Русинами, Не було бы жадныхъ партій, а було бы все одно. Не було бы нѣ Малоросôвъ нѣ Великоросôвъ, а одинъ „русскій" народъ зъ одною граматикою, однымъ царемъ, однымъ „русскимъ" языкомъ. Се, очевидно, неможливо, такъ само неможливо, якъ змѣшати цѣлковито воду и оливу. Вода є иншимъ плыномъ, а олива иншимъ, и надармо той силивъ бы ся, хто бы хотѣвъ зъ воды зробити оливу, або зъ оливы воду.

Такъ само даремна робота всѣхъ тыхъ людей, котрѝ хочуть зъ Русина зробити Москаля, и обохъ такъ помѣшати, абы нѣхто не мôгъ пôзнати въ Русинѣ Русина, а въ Москалеви Москаля.

Хлопы москальофілы о граматицѣ та о такôй „высокôй" політицѣ, якъ та, щобы зъ Русина и Москаля зробити одного „русского" не богато думають. Ихъ тѝ „пытаня" (sic!) не дуже обходять, анѣ они ними дуже не интересують ся, а если и интересують ся, то зъ „историчного" боку. Цѣкаво оно трохи выходить, але оно такъ є. У хлопа москальофіля історія Руси рѣшае о всѣмъ. Тамъ вôнъ бачить живѝ образы колишного широкого житя Русинôвъ, тамъ вôнъ бачить примѣры того, що значить єднôсть усѣхъ Русинôвъ — и въ него ворушить ся серце, и въ него росте духъ. Бѣдный не знае, що до тои єдности Русинôвъ цѣлкомъ Москалѣ не належали, бѣдный не розумѣе, що єднôсть Русинôвъ выкликували интересы тои самои народности, и що та єднôсть тымъ була бôльшою, чимъ дальше ишла цѣла народнôсть руска въ розумѣню всѣхъ интересôвъ широкихъ рускихъ масъ. Вôнъ, той хлопъ москальофілъ, не знае того, але, мусимо признати, вôнъ для насъ є близшій, якъ москальофіль панъ, що хоче двѣ великѝ славяньскѝ струѣ въ одну зляти — и то задля кепско понятои граматики и задля глупои любости до „бѣлого царя." Якъ уже той панъ, чи „господинъ" москальофілъ немилосердно глупый! Дурнѣйшого хиба ледви чи хто знайшовъ бы на свѣтѣ! Хлопъ москальофілъ також мылить ся, але велика его ошибка въ розумѣню исторіи не походить вôдъ него — а вôдъ панôвъ, котрѝ пишучи для хлопа історію представили еи хлопови въ „москальофільскôмъ" свѣтлѣ. Они, тѝ паны, задля своихъ цѣлей, вмовляли въ него, що они тримають ся исторіи, та що руска історія починае ся вôдъ св. кирилицѣ (етимольоґіи), а кирилиця вôдъ св. Кирила и Методія; они казали йому, що історія руска тôлько тому истнуе, бо истнуе рускій обрядъ; коротко, они представили доброму нашому хлопови цѣлу справу зô святои стороны. И хлопъ, що ставъ москальофільомъ (а такихъ теперь небогато) имъ повѣривъ. Хлопъ бо бачивъ, и цѣлкомъ добре, що Поляки въ старôмъ краю згнущають ся надъ Русинами, що ихъ тиснуть безъ жадноп зваги, що, не вважаючи навѣть на тѝ рѣчи, котрѝ для Русинôвъ суть святыми, допчуть ихъ и беруть ихъ безвзглядно пôдъ ноги. Хлопъ бачивъ якъ на Руси ростуть „urzędy", kościółki, kancelarye gminnych pisarzy, polskie becyrki — и зжахнувъ ся. „Нема ратунку" крикнувъ зъ своеи зболѣлои душѣ . . . хиба въ Росіи.

„Такъ, такъ, хиба въ Росіи, пôдхопивъ той голосъ хлопскій, о. И. Наумовичь . . . и почавъ малювати хлопамъ рай для ихъ душѣ и ихъ тѣла, и хлопы, а також священики (то дѣяло ся въ року 1873 й дальше) въ него повѣрили. Имъ здавало ся, що о. Наумовичь такъ, якъ бы другій св. Кирило, або св. Методій, котрѝ вчили людей того всего, котре, якъ каже св. Апостолъ, есть и „честне и истинне и похвальне и прелюбезно."

Паны москальофілы вôднайшли для хлопôвъ идеалъ въ о. Иванѣ Наумовичу, и його самого, якъ и всѣ справы „москальофільскѝ", якъ історію, єднôсть Русинôвъ и Москалѣвъ, етимольоґію, и писане слова „рускій" черезъ два „сс" передъ хлопомъ освятили.

Все те, говорили паны москальофілы, есть святе. „Нѣчого не дай, хлопе »русскій« съ того нѣкому, а особливо тымъ »Украинцамъ«, котрѝ не вѣрять въ Москалѣвъ, анѣ въ два »сс«, анѣ въ етимольоґію, анѣ въ москальофільску історію! Борони того всего!" И той хлопъ москальофілъ, не знаючи ширшого свѣта и людей, и думаючи, що „Украинцы" такйжь его вороги, якъ и Поляки, запершись въ собѣ уперто вхопивъ ся тыхъ „ученій" такъ уперто, якъ уперто (ту вже цѣлкомъ слушно!) боронивъ колись своихъ лѣсôвъ и пасовискъ передъ хищными Поляками.

Одною справедливою рѣчею, котру захвалювали москальофілы паны, було пошановане руского обряду и христіяньства, та и ту они спôткнули ся: они поставили справу обряду высше самого Христіяньства, справу символôвъ и релиґійныхъ формъ высше любови Бога и любови ближнього. Значить, такъ само, якъ скривили почуте народности у нашого хлопа, такъ само скривили почуте релиґійности, може и не наумысно, провадячи рускій народъ до чситого фарисейства. Що такъ есть, покажемо на „хлопскôй" москальофільскôй ґазетцѣ »Правда«, и на дѣлахъ о. Теофана Обушкевича, котрого, хочь покôнчивъ університетъ, скорше можна пôсля его интелиґенціи и его фільольоґічныхъ здôбностей рахувати за москальофіля хлопа, якъ за москальофіля пана. (Пôсля пропертôвъ можна раховати о. Обушкевича за пана.)

Зъ верхôвъ на долы.

Нашѝ читателѣ намъ дарують, що не можемо довше бавитись на „москальофільскихъ горахъ." Поволи-поволи мы змушенѝ, розглядаючись въ ихъ „ученіяхъ" спускатись на убоча, а въ кôнци на самѝ долы. Се незвычайна трохи поява. Звычайно быстрый духъ людскій взлѣтае на самѝ вершки и тамъ беспечный, певный своеи силы замешкуе. Та духъ москальофільскій — ледви есть людскимъ. Се якась дивна мѣшанина понять, чувствъ, упертости, надѣй, се правдива морока людского духа. Москальофільство повстало якъ „ученіе" длятого, щобы хлопови и взагалѣ Русинови дати на успокоене въ борбѣ зъ Поляками якогось наркотику, якогось такого чародѣйного напитку, котрымъ бы сама душа того бѣдного Русина насытила ся — та оно принесло зовсѣмъ иншѝ овочѣ, а то зневѣре въ самого себе, недовѣре до ближныхъ, слабе, ледви замѣтне вôдношене до Бога.

Оно нѣбы основане на „горѣ Синаи", оно нѣбы основане на святости. Представителями тои святости мають бути св. Кирило, св. Методій, св. Володимиръ и о. Иванъ Наумовичь. Та чи суть? Чи святѝ Кирило и Методій знали що о москальофіляхъ? Чи св. Володимиръ бувъ москальофілемъ? Чи св. Кирило и св. Методій выкладали яке москальфільске „ученіе", чи радше учили людей Євангелія самого нашого Спасителя? Чи длятого, що о. Иванъ Наумовичь бувъ москальофільомъ, то и св. Кирило и Методій и св. Володимиръ були москальофілями?

Святôсть, якою окрывають москальофілы свое „ученіе" — то дуже прозрачне полотенце, поза-котрымъ видно ажь надто добре дуже мале христіяньство, та дуже слабый патріотизмъ всѣхъ москальофілôвъ, такъ крайовыхъ, якъ и американьскихъ.

(Дальше буде.)

Зъ Новымъ Рокомъ.*)

Закôнчивъ ся важкій рôкъ важкои борбы,
изъ геройськимъ завзятємъ зняли ся рабы.
Хто недавно покôрно ще насмѣхъ зносивъ,
своимъ потомъ загарбану землю росивъ,
за пôвдурно дававъ дармоѣдамъ свôй трудъ,
цѣлувавъ тіи руки, що бють и гнетуть,
до ярма такъ привыкъ, що й подумать не смѣвъ,
що на свѣтѣ не треба панôвъ и рабôвъ,
бачивъ щасте, свободу, хиба-що у снѣ,
дававъ костямъ спочити въ трунѣ, —
той невôльничій сонъ изъ своихъ стрясъ очей
и ярмо вѣкове изъ зôгнутыхъ плечей
и кайданы важкѝ зъ намозоленыхъ рукъ,
щобъ позбути ся всѣхъ незаслуженыхъ мукъ,
щобъ надъ нимъ не знущались неробы-звѣрѣ,
не кормили ся кровю його опирѣ,
щобъ за трудъ свôй вôнъ мавъ хоть хребетъ чимъ накрыть
и голодныхъ дѣтей покормить...

Закôнчивъ ся важкій рôкъ важкои борбы,
изъ геройскимъ завзятємъ зняли ся рабы.
Затрѣщавъ и зломивъ ся рабства першій лѣдъ,
першій крокъ — и вôднесена перша зъ побѣдъ.
Хочь заповненѝ нами безвинно тюрмы,
то зломити силъ нашихъ нѣякъ не могли.
Невинно за правду поллала ся кровь,
але ворогъ насъ не поборовъ.
Нѣ, не зломить намъ духа й найгôрша тюрма,
запалить лишь ненависть у серцяхъ в[illegible]
а та кровь неповинныхъ людей
збудить пôмсты жажду въ міліонахъ гр[illegible]
Мы до бою зрыватись будемъ ще нераз[illegible]
замыкать-муть, стрѣляти и вѣшати нас[illegible]
але въ бою побѣдить народъ-великанъ
и на своѝй земли лише вôнъ буде панъ!

*) Отсей стихъ, надрукованый первѣстно въ „Ком[illegible] ска ц. к. прокураторія. — Редакція.

Справы „Союза“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1902—1904.

Головный председатель — о. М. СТЕФАНОВИЧЬ, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa.
Головный секретарь — С. ЯДЛОВСКІЙ, Box 76, Jersey City, N.J.
Головный касіеръ — АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:
Мѣсто-председатель..... М. Кравчишинъ, NORTHAMPTON, PA.
Заст. касіера.................. И. Глова, EXCELSIOR, PA.

Радни:
М. Турокъ.................. Priceburg, Pa.
Мих. Пачута............... Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодъ............... Jersey City, N. J.
Мих. Градонь.............. McKeesport, Pa.
Андрей Добошь.......... Lansford, Pa.
Ив. Сабатъ................. Yonkers, N.Y.

Ихъ заступники:
Ал. Горбаль, Мих. Югасъ, К. Кобанъ, А. Валявскій, Ник. Добровскій.

Контрольна комісія:
о. Н. Подгорецкій, box 31, Jersey City, N.J.
К. Кирчовъ, 140 Essex Str., „ „
Ив. Гардый, Trauger, Pa., Westmorel. Co

Вступайте до „Союза“.

Кождый членъ платить на мѣсяць только **70** центовъ, нѣ больше, нѣ менше.

За те достанете **600** доляровъ посмертного, а 300 дол. за жену и всѣлякй другй запомоги въ разѣ калѣцтва и т. п. Хто не годенъ платити 70 центовъ на мѣсяць той може платити половину, то есть 35 центовъ, а тогды достане лишь половину зъ посмертного и другихъ запомогъ.

Записуйте вашй дѣти до „Союза“. Дѣти можна записувати лишь такй, котрй мають оденъ рокъ житя, або больше. За дѣти треба платити 25 центовъ на мѣсяць, а посмертне по нихъ достанете далеко больше якъ въ котрой небудь асекураціи (інсюренс).

Не волочѣть ся по чужихъ орґанізаціяхъ, котрй выступають противъ вашои народности и вѣры, але приступайте до своеи рускои орґанізаціи, до „Союза“. Памятайте, що вы Русины!

Просимо

Вп. секретаровъ „Союза“, щобы подавали точнй адресы нововступившихъ дорослыхъ членовъ „Союза“, записаныхъ на цѣле посмертне сейчасъ до редакціи „Свободы“. Такъ само просимо подавати намъ якъ найточнѣйше всякй змѣны адресовъ членовъ „Союза“, списъ членовъ суспендованыхъ, выступившихъ, вымазаныхъ, водъѣхавшихъ до краю и умершихъ.

Редакція „Свободы“.

Рухъ

въ воддѣлахъ Р. Н. С.

Братство св. Василія Вел. въ Прайсбурґъ, Па., воддѣлъ 19 Р. Н. Союза выбрало дня 25 януара 1903 слѣдеючихъ урядниковъ: Андрѣй Гальчакъ, предсѣдателъ; Митро Ґула, мѣстопредсѣдатель; Стефанъ Турокъ, касіеръ; Андрѣй Ґузелякъ, заступникъ кас.; Юрко Фалатъ, секретаръ; Стефанъ Сисакъ, заст. секр.; Стефанъ Торганъ, капітанъ, Михаилъ Мотыль, заст. кап.; Гнатъ Лиґузъ и Герасимъ Ґузелякъ, дозорцѣ хорыхъ; Андрѣй Сисакъ, дофаны; Илько Бохнякъ, дверникъ: Михаилъ Турокъ и Семанъ Ґузелякъ, контральна комісія;

Мітинґи водбувають ся ... по пятнайцитомъ ... мѣсяця въ руской школярной гали въ Olypant, Pa.

Адреса братства:
George Falat,
Box 180 Priceburg, Pa.

Братство Благовѣщеня Пресв. Богородицѣ въ Bele Vernon, Pa. воддѣлъ 26. Р. Н. С. выбрало на рокъ 1903. слѣдуючихъ урядниковъ: Григорій Євусякъ предсѣдатель, Юрко Петрилякъ мѣстопредсѣдатель, Василь Ядловскій секретарь, Михаилъ Ядловскій касиеръ, Теодоръ Фрицкій записникъ, Іоанъ Пухира дозорця хорыхъ, Миколай Василчикъ посланецъ, Миколай Димяновичь дверникъ. Мітинґи водбувають ся въ першу Недѣлю по 15омъ кождого мѣсяця.

Василь Ядловскій
Pricedale, Pa. Westmoreland Co.

На дни 4 сѣчня 1903 р. водбувъ ся головный рочный мітинґъ такъ тов. „Зорѣ“ якъ и „Союза“ и зоставъ выбраный слѣдуючій комітетъ: Предс. Анд. Корпанъ, заст. Юлій Мацякъ, секр. Иванъ Молчко, заст. Йосифъ Шкрибайло, кас. Анд. Кашиньскій, заст. Мих. Тарнавскій, бібліотекаръ: Мих. Тарнавскій; контрольоры: Мих: Стислый, и Мих. Тарнавскій, маршалокъ Онуф. Кучма. опѣкуны хорыхъ: Андрей Каршиньскій; дверникъ Мих. Жигало.

Повѣдомляю всѣхъ чесныхъ членовъ Братства Рождества Пресвятои Богородицѣ, воддѣлъ 16., въ Lansford, Pa. що хто не одержавъ еще грамоты, або давъ переписати до старого секретаря на жену, дитину чи кого небудь и не мавъ нагоды водобрати еѣ доси, най зголосить ся до мѣсцевого секретаря, Михаила Терепана. Можна зголосити ся до церковнои галѣ або до его дому.

Мих. Терепанъ, секр. братс. Coal Dale, Pa.

Важне.

Братство св. Василія Вел. въ Priceburg, Pa. буде принимати новыхъ членовъ (до братства и до „Союза“) черезъ мѣсяць: лютый за знижену цѣну, т. е. $3.00.

Русины вступайте до рускихъ братствъ и до „Р. Н. Союза“, бо то найлѣпша орґанізація и найтаньша асекурація.

Андрѣй Гальчакъ, председатель, — Юрко Фалатъ секретарь,

Прошу уважати!

Всѣ, котрй потребують календарѣвъ Р. Н. Союза, нехай пишуть по нихъ не до редакціи „Свободы,“ але на адресу головного секретаря Союза.

Mr. S. Yadlowski,
Box 76 Jersey City, N. J.

Редакція.

НОВИНКИ.

— Памятайте на „Русно-Народный Домъ Еміґраційный въ Америцѣ“ и высылайте жертвы до касіера подъ адресою: MR. LAZOR SYROTIAK, 42 Washington st., YONKERS, N. Y., а заразомъ увѣдомить о томъ секретаря подъ адресою: MR. K. KIRCZOV, 140 Essex Str. JERSEY CITY, N. J.

— **Доносять** намъ, що зъ мѣсточка Кудринець, борщовского повѣта (галичина) ѣде до Канады тамошный жидокъ, Давидъ Азрилъ щобы ... [illegible] ... ного зъ нашихъ ... водобрати значну суму грошей, котрй той мавъ ему фарнути, еміґруючи въ заморскй краѣ. Жидокъ дознавъ ся, що переселенець встѣвъ уже доробити ся невеличкого майна, мае не злу фарму и загадавъ правними дорогами пошукувати своихъ грошей.

— **Руска** церква Джессупъ, коло Олифантъ, Па., западае ся до майновъ. Цѣлый будинокъ такъ перехиливъ ся, що минувшои недѣлѣ бояли ся, абы зовсѣмъ не розлетѣвъ ся, Мѣжь тамошними Русинами велике пригноблене.

— **Бурскй** бранцѣ що повернули недавно зъ анґлійскои неволѣ зъ островъ Бермуда, розповѣдають страшнй рѣчи про нелюдяность и жорстокость Англійцѣвъ. Каплянецъ М. Дітоа пише: На островѣ Гінзовъ були сотки малыхъ Буровъ, найбольше сиротъ въ вѣцѣ водъ 8 до 14 лѣтъ, що працювали якъ бранцѣ на фармахъ. Рано мали двѣ години анґлійскои науки, водтакъ йшли на роботу яко мулярѣ, копачѣ и т. д. Працювати мусѣли на жаркой спецѣ. Коли якій хлопець упавъ зъ утомы, его записувано. На другій день привязувано двайцять або и больше такихъ „злочинцѣвъ,“ цѣлкомъ нагихъ, до бочки и всыпувано имъ по 25 буковъ. Разъ выбито такъ цѣлый воддѣлъ за те, що спѣвавъ бурскій гимнъ. Страшнй тортуры становило обвязуване нагихъ молодцѣвъ дротомъ зъ колючками, котрй при найменшомъ ворухненю вбивали ся въ тѣло. Часомъ цѣлый день держано бранцѣвъ въ такихъ дротахъ, зъ розтягнеными руками та ногами. По заключеня мира мусѣли дѣти зъ прочими бранцями присягати Анґлійцямъ на подданьство. Многй зборонялись и доперва подъ ударами нагайки простогнали: „Ik zveer“ (присягаю). Тй хлопцѣ, що вже дѣтьми мусѣли такъ тяжко терпѣти за вотчину, колись станутъ местниками свого народа. Нѣ оденъ зъ нихъ, се ясне, не стане добрымъ анґлійскимъ патріотомъ и поклонникомъ Чемберлена.

— **Знову** страшна зелѣзнича катастрофа лучила ся минувшого тыжня и знову безлѣчь жертвъ. Именно на западъ водъ стаціи Вестфілдъ, въ державѣ Ню-Джерзи, зъударивъ ся поспѣшный поѣздъ зелѣзницѣ „Роелъ Блю“ зъ особовымъ „Н. Дж. Сентралъ,“ якій бувъ переповненый подорожными. Льокомотива поспѣшного поѣзда въѣхала на задну часть особового зъ такою силою, що роздусила три ваґоны неначе шкаралупу зъ яєць. Сейчасъ по томъ выбухъ огонь въ румовищахъ и паливъ живцемъ, кого не добило. Зъ подъ румовищь добували ся теперь страшнй крики и стоны, просьба о ратунокъ и голосы розпуки, а довкруги нихъ бѣгали и рыдали матери, шукаючи дѣтей, жены мужѣвъ, а мужѣ женокъ. Нѣхто одначе не могъ ихъ найти середъ румовищь и поломѣни анѣ ратувати, бо не було приладовъ до двиганя тягаровъ. На добавокъ нещастя надъѣхавъ другими шинами почтовый поѣздъ, якій змѣвъ изъ своеи дороги румовища и раненыхъ, запричиняючи нове нещасте. Коли по годинѣ приѣхала огнева сторожа и ратунковый поѣздъ зъ лѣкарями, не було вже що ратувати... Около 30 обезъображеныхъ труповъ и 50 раненыхъ — отсе наслѣдки катастрофы. Зъ раненыхъ померло вже доси 5 особъ, а зъ прочихъ помре еще велика частина.

Где есть.

Артимъ Стефанъ зъ женою. Вонъ походить зъ села Гардищь, земплинскои столицѣ, Угорщина. До Америки приѣхали передъ двома роками и мають знаходити ся въ околици Freeland, Pa. Хтобы знавъ о нѣмъ, або вонъ самъ, най зголосить ся въ важной справѣ на адресу:

George Cicura
Box 347
Olyphant, Pa.

ВСЯЧИНА.

Числова льотерія.

Контрольоръ почтовои касы ощадности, п. Йосичъ Памеръ, мавъ недавно у Вѣдни водчитъ про льотерію зъ нагоды 150 лѣтныхъ роковинъ еи заведеня въ Австріи и розповѣвъ дещо цѣкавого зъ еи историі. Льотерія—казавъ вонъ—пошла зъ Италіи, де еи выдумавъ Ґрафъ Оттобоні Фієско, братъ звѣсного героя въ Шіллеровой траґедіи. На его предложенє заведено льотерію вже въ половинѣ XVI-го столѣтя въ Ґенуи. Народъ прозвавъ вынахôдника льотеріи „il cusino del diavolo“— чортовъ своякъ або кузинъ. За цѣсаревои Маріѣ Тересы патентомъ зъ 13. падолиста 1751 заведено льотерію въ австрійскихъ краяхъ, а дня 21. жовтня 1752 р. о 11 годинѣ передъ полуднемъ було у Вѣдни перше тягненя. Першій, що выгравъ, то бувъ шевскій хлопець, Ульріхъ Губеръ. Майстеръ давъ ему риньского и пославъ до мѣста, а хлопець поставивъ на льотерію и выгравъ 600 дукатовъ. Майстеръ хотѣвъ тодѣ водобрати водъ него выгранй грошѣ, бо казавъ, що вонъ ихъ выгравъ за его риньского, але судъ, передъ котрый прійшла справа осудивъ инакше: за те, що хлопець поставивъ данй ему майстромъ грошѣ на льотерію, казали ему публично на мѣстѣ дати 25 рѣзокъ, але выгранй грошѣ ему признано; майстрови мавъ лишь звернути забраного ґульдена. Водъ часу, коли льотерію заведено, число ставокъ выносить пôвтретя міліярда К., а державѣ припало зъ того больше якъ половина.

Послѣдни людоѣдывъ Америцѣ.

Причиною каннібалізма (людоѣдства) у дикихъ народовъ бувъ переважно голодъ; звычай сей стоить такожъ въ сполуцѣ зъ реліґійными обрядами а передовсѣмъ є выпливомъ ненависти та жадобы мести, що бажае знищити всякій слѣдъ ворога. Найдовше удержавъ ся канібалізмъ въ середущой Америцѣ и въ Мексику, якъ такожъ въ Австраліи. Въ одной изъ анґлійскихъ ґеоґрафічныхъ часописей, читаемо, що останне, найгрознѣйше племя канібаловъ Тонкавовъ въ середущой Америцѣ є близькимъ вымертя. Тонкаки були людьми великаньскои будовы тѣла, добрыми ловцями и непоправными грабовниками. Иншй Индіяньскй племена боялися ихъ и не лучили ся зъ ними, а Американцѣ по занятю Тексасъ, уживали ихъ до шпѣгуньства иншихъ Индіянъ. Въ 1849 р. числено Тонкавовъ на звышь 700 головъ и описувано ихъ яко найгоршого сорта и жорстокихъ волоцюгъ. 1857 р. американьске правительство зôбрало решту того дикого племени та поселило его надъ рѣкою Бразосъ. Однакъ мешканцѣ Тексасъ прогнали ихъ, а въ концѣ въ ночи 22. жовтня 1862 р. инші Индіяни напали на нихъ и вырѣзали майже половину племени; згинули тодѣ такожъ всѣ пробуваючи въ осадѣ бѣлй урядники зъ выимкою капітана Стурма, котрый власне достарчивъ близшихъ подробицъ о тихъ людоѣдахъ. Зъ того часу племя Тонкавовъ поволи вымирало. Въ 1898 р. було ихъ только ... а нынѣ есть ихъ ледво кольк...ть.

Школа для кухарокъ.

Померший недавно угор. адвокатъ Ботто записавъ все свое майно около 80000 К. на школу для кухарокъ. — Въ завѣщаню зазначивъ, що въ своимъ житю натерпѣвъ ся богато зъ причины глупоты кухарокъ, тому радъ бы, абы бодай инші менше мали клопоту зъ неумѣлыми кухарками.

Мае способъ.

Рыбалка: — Якъ то пане? Я васъ вытягнувъ зъ воды, выратвавъ водъ смерти, а вы платите менѣ 25 центовъ.

Капіталістъ: — Такъ. Гадаю, що вы не ратували мене довше якъ одну годину, а я за годину працѣ не плачу нѣкому больше водъ 25 центовъ.

Рыбалка: Навѣть въ такомъ случаю, коли вамъ ратуе хто житє?

Капіталістъ: — Навѣть тодѣ...

Рыбалка: Олъ райтъ! Вже маю способъ и на такихъ. Коли на другій разъ вы, або вамъ подобнй будуть потопати, то я вмѣсто ратувати ихъ, запытаю, кôлько заплатять на годину. Увидимо тодѣ, чи не выбѣ имъ послѣдна година.

Братя роботники!

Трохъ Вашихъ братовъ, честныхъ Русиновъ и членовъ „Союза“ сидить въ арештѣ. Достались они тамъ не за злодѣйство, або за яку другу провину, але за те, що подчасъ страйку боронили роботничу справу. Братя! Жены и дѣти тихъ 3 роботниковъ, хотять ѣсти а ихъ мужѣ и вотцѣ сидять замкненй въ арештѣ! Але ще нѣ конець на томъ, бо компаністы стараютъ ся всѣми силами, щобы они були засуджени на довгй лѣта арешту.

Братя, поможѣть имъ! Сежь не чужй люде, а вашй роднй братя; се не скебы, а юнійнй роботники майнеры.

Жертвы присилайте на адресъ редакціи Свободы, Svoboda, Box 418, Olyphant, Pa.

Кожда хочь и найменча жертва буде публично поквитована и за кожду хочь найменчу жертву дякуе вамъ въ имени увязненыхъ вже напередъ

Комітетъ.

Где есть?

Хто хоче шукати своихъ краяновъ черезъ нашу газету, мусить заплатити 25 центовъ за кожде оголошенє напередъ.

Купуйте книжки!

Замовляйте только тй книжки, котрй тутъ подані.

Грошѣ присылайте напередъ.

За пересылку платимо самй.

Американьскій шляхтичь	15
Близнѣ, оповѣданя	1.00
Безъ працѣ, казка	20
Борба кляєъ	10
Багнѣтя	10
Біблія мала	30
Казки молодшимъ и старшимъ	25
Боацько ... въ вечеря, комедія	15
Возниця Геншель	30
Великій Изборникъ	[illegible]
Весела книжочка зъ образками	10
Водкрытя Америки	10
Гумористика	10
Гамлетъ	90
Голодъ, Кн. Гансуна	1.00
Досліды въ поля статистики	10
Духъ часу	10
Дезертиръ, Ковалева	60
Де-що про права и суды въ Сп. Дер.	10
Де-що про землю	10
Дивнй пригоды Комаха Саитвина	25
Енеїда Котляревского	60
Економічне положене руськихъ селян въ Угорщині, Е. Егана	10
Зъ вершинъ и низинъ	1.50
Зъ села	20
Записки школяра	20
За батька, драма	25
Иван Гус, гуртовий спів, Лисенка	10
Календарь для Ам. Русиновъ (1902)	50
Календарь Православный буковиньскій (1902)	40
Календар шкільний 1902	20
Кльодъ Іє	10
Казки Андерсена	25
Казки Толстого	10
Коваль Бассімъ	10
Казки Ґрімовъ	25
Казки Ґрімовъ опр.	40
Казки народнй	25
Казки народнй опр.	40
Канадійска Русь	25
Конституція Сполуч. Державъ	10
Капиталъ и праця	15
Камина душа	10
Карби — гуцульскі новелі	30
Казка про жида	10
Лис Микита	50
Лихій день, комедія	15
Молитвенникъ „Хвалите Господа“	$1.20
Молитвенникъ „Осанна“	60
Молитвенники для старшихъ	50
Молитвенникъ для дѣтей	10
Молитвенникъ для дѣтей	20
Микола Полянчъ	10
Нечитальникъ	50
Нашй звѣрята	25
Народнй казки	25
На добродѣйнй цѣли, комедія	35
Народный Рухъ Ав.-Уг. Русиновъ	10
Нарід в неволі	10
Образки для дѣтей за оденъ	1 ц.
Оповѣданя С. Макара	15
Образки зъ Америки	10
Оповѣданя Стороженка	10
Оповѣданя для дѣтей	20
Опришок Янопікъ	10
Пригоди Дон-Кіхота	40
Повѣсти Устиновича	10
Протестъ галицкихъ Русиновъ противъ мадярского тысячолѣтія	10
Про водступникъ водъ рос. православія	10
Покарана лож, комедія	10
Повѣсти Федьковича	20
Подорож до краю великанів	10
Паньскі жарти	30
Рускій спѣванникъ брош.	40
„ „ оправ.	50
Розказы про силы природы	10
Русины пряшівской епархії	35
Розмова Поляка зъ Русиномъ	10
Свекруха, комедія	30
Словарь російско-укр. (4 томы)	6.00
Сім казок	10
Словами чи Русины	10
Тарасъ Бульба	50
Творы Ст. Руданьского	50
Тымко Гаврилюкъ	25
Хмельницкій и Хмельнищина	15
Чума горѣлчана	10
Читанка для III. класы	40
Читанка для IV. класы	50
Якъ повставъ свѣтъ?	15
Яблочникаръ, комедія	15
Якъ козам роги направляють!	10

SVOBODA, Box 418, Olyphant, Pa.

ОДИНОКА РУСКА НАРОДНА ДРУКАРНЯ въ Ню-Йорку

ВАСИЛІЯ САРИЧА.

ВЫГОТОВЛЯЄ ВСѢ ДРУКАРСКИ ПРАЦѢ, чи фонетикою або етимольоґією писани.

Пишѣть пôдъ адресою:

V. V. SARYCH,
517 E. 13th St., New York.

ДОКТОРЪ ПРАВЪ
ЮЛІЯНЪ ЧУПКА,
—адвокатъ,—
8 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.
P. O. Box 372.

Хто мае справу ґрунтову, або хоче вôдобрати грошѣ або спадокъ въ старôмъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вôнъ бувъ адвокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правнѣ папары и повномочія.

Юрко А. Прокоповичъ,
погребникъ, готельникъ, и Livery Stable
— Галя на митинґи и забавы, —
201 Jones Str., OLYPHANT, Pa

СЕМАНЪ МИТРЕНКО
готельничій
на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Запытай ся де Митренко;
Готель, виску, пиво мае,
Повнѣ склянки доливае.
Є цитара, є и галя
На мітинги, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодно цѣкаве, —
А що выпешь, то знай брате,
Пôде дальше, якъ у пяты!

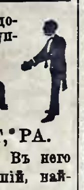
Гр. ЖУРАВЪ и Ал. ГОРБАЛЬ
—мають—
знаменито зарядженый готель въ Derby, Conn.,
близько дипа, 94 Main Str.

Всѣ знають Гриця и Лешка, бо они добрѣ Русины! Обслужать васъ скоро и гречно. Товаръ мають добрый. Порадять краянамъ куда, де и якъ удаватись въ справахъ ґрунтовыхъ въ старôмъ краю. До свого заходѣть до свого!

Вже бѣ часъ и своихъ спомагати.

Также посылають грошѣ до всѣхъ частей свѣта тано, скоро и безпечно, бо зложили кавцію (заруку).

Гей Русины! чи знаете вы дорогу до дешевого и доброго купця? Она веде просто до

Юрія Хиляка
въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Въ него найдете одинокій, найдешевшій, найлучшій и наймоднѣйшій сторъ зъ убранями. Купите добре „шифкарту" и скоро а безпечно пошле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте однакъ, що то вже все — нѣ! Вôнъ мае ще найпарад нѣйшій салунъ въ мѣстѣ пôдъ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ доперва погостите ся, якъ въ рôднои бабки на весѣлю.

Гаврілъ Малинякъ
Гуртовный складъ
(Wholesale)
20 Market st.
SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.

Братя! замовляйте у свого!

B. J. Keogh.

Продае всякѣ напитки темперенційнѣ, вайсбіръ и селцеръ.

СПЕЦІЯЛЬНѢ ОРДЕРЫ НА БАЛѢ, ПИКНИКИ, ВЕСѢЛЯ И ДРУГѢ ЗАБАВЫ ДОСТАРЧАЄ СКОРО.

Офисъ: 327 E. Centre Str.
SHENANDOAH, PA.

J. BOBKOWSKI
ПРЕДПРІЄМЦЯ ПОХОРОНОВЪ.

Вынаймае также „керичи" на похороны, хрестины и весѣля по дуже низкихъ цѣнахъ.

300
PEARL and MULBERRY st
SHAMOKIN PA.

ПЕРША РУСКА БУЧЕРНЯ ВЪ SCRANTON, PA

Михайла М. Югаса

314 THIRD STREET

Хочешь купить добре мясо,
Шинку чи смачныхъ ковбасъ,
Не трать брате грошей й часу,
Лишь пытай ся, де бучеръ Югасъ.

Вôнъ всѣляке мясо мае,
Зъ людьми красно розмовляе
И по руски, по словеньски,
По англицки и по польски.

Зъ него Русинъ, бучеръ славный,
Къ добрôй справѣ всегда справный,
За рускій народъ крѣпко стоить,
Вражды людской ся не боить.

Тожь Русинамъ треба знати,
Що его тре пôдпирати;
Красно зважить, въ папѣръ запакуе,
Бучерня чиста, ажь ся серце радуе.

Справедливе чудо у тôмъ люде є,
Що такъ смачного мяса нѣгде не є;
Другѣ бучеры дуже жалують,
Що у Югаса всѣ люде купують.

Мы, Русинки не жалуемо,
Вôдъ Югаса все мясо купувати будемо,
Бо вôнъ у Scranton найлѣпше мясо мае,
О тôмъ кожда дитина парѣть добре знае:

Що хто вôдъ Югаса мяса скоштуе,
До смерти не пересмакуе,
Смакъ найлѣпшій вôдъ всього,
Зъѣвбысь й вола цѣлого.

Тожь милѣ братя, нѣкуда ся не волочѣть,
До найлѣпшои бучернѣ до Югаса ходѣть
Добре, тано, справедливо,
Чисто, смачно и уцтиво!

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ

Russian Mercantile Co. Ld.

— ВЪ —

Shamokin, Pa.

327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побольшеный, украшеный и на ново упорядкованый. Новый домъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 доказуе, що може компанічна робота. — Всѣ розумнѣ Русины належать до тои компаніи, купують зо свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $3,500.00

Заряджае нимъ:

Т. Федько.

ДАРОМ 14 ПРЕКРАСНИХ ПОДАРКІВ! НАЙБІЛЬШИИ БАРҐЕН ПРЕДЛОЖЕННИ КОЛИНЕБУДЬ! НИЧ НЕ КОШТУЄ БАЧИТИ ТОВАР! Днесь предкладаємо одну з найліпших годинок які продають: Правдиву Американьску 14 к. з подвійною золоченою ковертою, женьску або мужеску з Правдивим Американьским Осередком, дорогими каменями, добрим ходом R. R. ґарантовану, ніклеве викінчене, зреґулювану з письменною Ґаранцією на 20 літ, що до вигляду, витревалости рівну $40 щирозолотій годинці. Всім любителям тої кляси годинки даємо в протягу найблизших 60 днів зовсім даром слідуючі красні подарки: 1 Віденьску файку з морскої пінки, з бурштином вартости $1.50; 1 Правдиву з мор пінки цигарницю варт. 75 ц; 1 правдиву м. п. цигарничку 50 ц; 1 шкіряний капшук на тютюн 25 ц; 1 ніклове пуделко на сірники 25 ц; 1 елеґантний золотий ланцушок з Cameo Charm $1.50; 1 прекр. золочену брошку $1.00; 1 пару кульчиків з брилянтами 1.00; 1 прегарну шпильку до машлі з каменем 40 ц; 1 пару золочених спинок до маншетів 40 ц; 1 пару золочених спинок до рукавів 25 ц; 2 спинки до ковнірика 50 ц; і 1 добру спинку на груди з красним каменем 75 ц. Годинку і 14 подарків шлемо C. O. D. $4.98 і кошта експресу з правом безплатного огляданя і відісланя назад на наш кошт єли не подобають ся. Де нїт експресового офису треба $4.98 післати зъ ордером. Хто пішле гроші з ордером дістане єще кишенковий ніж даром і всі річи оплачені реджістрованою почтою **ОДНА ГОДИНКА ДАРОМ З ПОДАРКАМИ** єли купиш або продаш 6. Пиши чи хочеш женьску чи хлопску годинку. До женьских годинок посилаєм 50 ц. довгий Lorgnette ланцушок вмісто Дикенса. Пиши днесь заким наш товар буде розпроданий. Адрес ATLAS JEWELRY CO., 67 Metropolitan Block, CHICAGO, ILL.

T. TALPASZ
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЬ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— и —
ГОТЕЛЬНИЧІЙ
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Недалеко рускои плебаніи.

— Добрый вечеръ друже мôй!
— Добрый вечерь, свате!
А куды такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!
Що за Талпашь? Звôдки вôнъ?
— Та-жь краянъ нашь милый
— У него всѣ Русины
— Пôдкрѣпляють силы!...
— Що за бриндзя й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

Глухоту

також шум в ушах лїчить в найкоротшім часї. За тапу цїну. Пишить сей час. Всякі поясненя даром. Лїчимо навіть слабости, котрі взагалі вважають невилїчимими. Одинокий заклад сего рода в Америцї. Руска клїника St Louis, No., 2933 Henrietta Str. 15...02

Виробляє братскій машлѣ, шапки, вôдзнаки, хоругвы, уніформы.

Цѣнникъ и пробки высылае даромъ.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

К. Файферъ,
одинокій славяньскій погребникъ въ Питсбурґу и околици.

Вынаймае вôзки и повозы на весѣля, хрестины, похороны и т. п. по дуже умѣркованой цѣнѣ.

Єго офисъ лишь оденъ блакъ вôдъ рускои церкви, 806 Carson Str., S. S. Pittsburg, Pa. 125

Якъ далеко зайшовъ я нынѣ?

Дуже часто пытаешь самъ себе!

Той величины.

Американьскій „ПЕДОМЕТЕРЪ"

ВÔДПОВѢСТЬ ТОБѢ.

Чоловѣкъ звычайно навѣть не выображае собѣ, скôлько вôнъ перейде черезъ день, чи то въ своимъ занятю або въ дома.

АМЕРИКАНЬСКІЙ **„ПЕДОМЕТЕРЪ"** мѣряе и записуе кождый твой крокъ. Вôнъ для чоловѣка ходячого пѣшо есть тымъ, чимъ „Цікльометеръ" для біціклісты.

Всѣ граючѣ въ пилку, турісты, подорожнѣ а властиво всѣ, котрѣ ходять пѣшки потрѣбують такого „ПЕДОМЕТРА": Єго можна носити въ кишени, бо есть такои величины и выглядае подôбно до дамского годинника. До сего часу добрый „ПЕДОМЕТЕРЪ" коштувавъ не менше якъ $4.00 до $15.00. Нашь може рôвнатись зъ кождымъ, есть зробленый въ сѣмъ краю и лучшого знайти не можна а цѣна его лише

оденъ доляръ.

Єго можна уреґулювати вôдповѣдно до кроку чоловѣка и за кождый ручимо. Єсли не можете его дôстати въ вашôмъ сторѣ, то мы доставимо вамъ оденъ своимъ коштомъ черезъ почту, если зашлете намъ одного доляра на адресу:

INTERNATIONAL MERCANTILE EXCHANGE,
LOUISVILLE, KY.

Потрѣбуемо аґентôвъ.

Иванъ Глова.

JOHN GLOWA
(POSTMASTER)
Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякѣ потрѣбнѣ рѣчѣ до житя, якъ также можна купити убраня майнерскѣ и звычайнѣ.

Посылае также грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и безпечно.

Продае шифкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

ДІЯМЕНТОВЫЙ ЕЛЄКТРИЧНЫЙ ХРЕСТЪ,

званый также хрестомъ Вольта, зôставъ вôдкрытый кôлька лѣтъ тому въ Австріи, а задля своихъ великихъ прикметъ розповсюднивъ ся скоро въ Нѣмеччинѣ, Франціи, Скандинавіи и другихъ европейскихъ краяхъ, где нынѣ уважають его за найсильнѣйше средство противъ ревматизму и другихъ слабостей.

Електричный Діяментовый Хрестъ лѣчить ревматизмъ мускулôвъ и суставôвъ, невралґію, болѣ въ цѣлôмъ тѣлѣ, нервовôсть, нервове ослаблене, безсонницю, пригноблене, гістерію, паралѣжъ, трясене, ударъ, епілепсію, танець св. Віта, пальпітацію, нервовый бôль головы, и всѣ слабости нервового системи. Єго добродѣйный вплывъ видно вже по кôлькохъ годинахъ, хотяй часомъ треба на него ждати кôлька день.

Коштуе доляра, при чѣмъ ґарантуе ся, що принесе стôлько корысти, що найлѣпшій електричный поясъ, що коштуе 15 або 25 рази тôлько. Нѣхто въ родинѣ хорый чи здоровъ, не повиненъ бути безъ Електричного Хреста, сего найлѣпшого средства противъ слабостямъ. Пришли доляра, а мы пôшлемо тобѣ оплаченый оденъ Електричный Діяментовый Хрестъ або 6 за 5 долярôвъ. Тисячѣ листôвъ вôдъ особъ, котрыхъ вылѣчивъ сей Хрестъ, суть достаточнымъ доказомъ его силы. Ось два зъ нихъ: Маламъ болѣ черезъ много лѣтъ; теперь есмь здорова. Діям. Елект. Хрестъ вылѣчивъ мене. Каролѣна М. Пітерсонъ, Riechfield, Utah. Diamond Electric Cross Co., 206 Milwaukee Ave., Chicago. — Пов. Панове: Вже 3 мѣсяцѣ ношу Діямент. Електр. Хрестъ. Давнѣйше мавъ я болѣ въ моихъ плечахъ, такъ що не мôгъ грати на скрипцѣ. Теперь чуюсь зовсѣмъ добре. Зъ поважанемъ. W. Simon, учитель, Schaumburg, Cook Co., Ill. Марець 20, 1900. — New Orleans, La. 28. лютого, 1902. — Пов. Панове. Въ залученю посылаемо Вамъ $5.00 на пять електричныхъ крестôвъ. Тѣ, котрѣ мы передше одержали приносять чудесну помôчь. Просимо прислати якъ найскорше. — СЕСТРЫ БЕНЕДИКТИНКИ. 2824 Douphine str. New Orleans, La.

DIAMOND ELECTRIC CROSS CO. Dept. 72.
806 Milwaukee Ave., CHICAGO, ILL.

ОТВОРѢТЬ ОЧИ

И ЧИТАЙТЕ, А ЩО ЧИТАЄТЕ, ТО СОБѢ ДОБРЕ ЗАУВАЖАЙТЕ.

Кто собѣ тѣи стрôчки зауважае, той буде мати зъ того хосенъ.

Єсли сте хори, уважайте, якому лѣкарови даете ся лѣчити. Суть лѣкарѣ, котрѣ выдають ся за краевыхъ лѣкарôвъ и выхваляють ся, же лишь они вмѣють Русинôвъ лѣчити. Такѣ лѣкарѣ звычайно лѣчать краянôвъ и побирають вôдъ нихъ великѣ грошѣ, але имъ непомагають, бо невмѣють.

Незважайте на похвалы, що вôнъ учивъ ся въ Вѣдни, въ Парижи, Льондонѣ а ще може и въ Трінідадѣ, бо то є лишь хитрôсть, черезъ котру зловити хотять легковѣрныхъ краянôвъ, и ихъ тяжко зароблены долляры.

Єсли потребуете лѣкарской помочи, удайте ся до добре звѣстного и вправленого лѣкаря, котрый вже тысячи и тысячи людей уздоровивъ, и котрый доказавъ, що заслугуе на довѣріе и добре имя, котрымъ вôнъ тѣшить ся и то є

Професоръ Коллинсъ.

Той славный, ученый, котрый мае незвычайну спосôбнôсть духа и велику вправу въ лѣченю, лѣчить всѣ, якъ внутренѣ такъ и внѣшнѣ хоробы съ якъ найбôльшимъ успѣхомъ. Особливу увагу звертае такихъ пацієнтôвъ, котрѣ були лѣченѣ тыми выхвалеными лѣкарями, що всьо лѣчать, але ничь невылѣчать.

Професоръ Коллинсъ заложивъ великій уставъ на лѣчене хорыхъ пôдъ именемъ:

Prof. Collins New York Medical Institute.

Той лѣкарскій уставъ выробивъ найлучше имя въ цѣлôй Америцѣ; идѣть где небудь, всюды учуете споминати его имя. И всюды знайдете людей, котрыхъ Проф. Коллинсъ зъ многихъ рôжныхъ хоробъ уздоровѣвъ.

Єсли васъ инши лѣкарѣ неможуть вылѣчити, удайте ся зъ довѣріемъ до Професора Коллинса. Вôдвѣдайте его особисто, если можливо, або пишѣть до него по руски. Вôнъ зъ опису вашои слабости пôзнае що вамъ хибуе и можете бути певнѣ, що васъ выкуруе. Въ случаю если бы була ваша слабôсть невылѣчимою, вôнъ вôдъ васъ анѣ цента непріиме.

Невыкидайте грошей невыставляйте свое здоровле на небезпеченство, але если сте хори, пишѣть безъ намислу до Проф. Коллинса. Если вôнъ вамъ не поможе, то непоможе вамъ нѣкто, анѣ навѣтъ сто иншихъ „знаменитыхъ" лѣкарôвъ.

Незважайте на фальшивѣ оголошеня иншихъ лѣкарôвъ. То ничь незначить если хвалить ся зъ вôдки прибувъ, и где вôнъ бувъ, и где учивъ ся, але то едино значить, що вôнъ знае.

Єсли немаете доброго здоровя, вôдповѣдайте на слѣдуючѣ пытаня и зашлѣть се на адресу Проф. Коллинса:

Каплете?
Вомѣтуете?
Худнете?
Маете вытокъ?
Зле ся чуете?
Маете гостець?
Болить васъ бôкъ?
Чи васъ чоло болить?
Маете розвôлнене жолудка?
Чуете ся змучеными?
Чи вамъ тече зъ ухъ?
Маете злый апетитъ?
Чи васъ въ горлѣ палить?
Маете бѣлѣ уплавы?
Чуете тиснене?
Чи сте слабого взроку?
Чи маете короткій вôддыхъ?
Чи васъ по ѣдженю болить?
Маете твердый стôлець?
Чи ся вамъ крутить голова?
Трясуть ся вамъ руки?
Чи ся легко зворушуете?
Чи васъ свербить скôра?
Сильно вамъ бе ся серце?
Чи чуете на нѣмъ тягарь?
Маете нечистый языкъ?
Чи васъ спане скрѣпляе?
Чуете бôль въ костяхъ?
Маете бôль въ плечахъ?
Чи васъ рѣже при моченю?
Чи маете корчѣ въ жолудку?
Чи ваше тѣло е мягке?
Чи маете хоробу матицѣ?
Чи легко ся лякаете?
Чи часто ся перестуджуете?
Чи маете неприемный потъ?
Чуете, що маете зафляґмлене горло?
Маете выразливѣ хоробы?
Чуете зиму въ неркахъ?
Чуете порожнôсть въ головѣ?
Чи чуете, же маете горячу кровь?
Чи чуете, же маете легку голову?
Чи чуете ся бути цѣлкомъ розпаленымъ?
Бачите камѣнчики въ мочи?
Чи чуете всегда оспалôсть?
Чи потять ся вамъ ноги?
Чуете бôль на верху головы?
Чи сте рано змученый?
Палить васъ хребтова кость?
Неможете рано ѣсти?
Течуть вамъ слины зъ устъ?
Маете слабу хребтову кость?
Ходите сгорбленый?
Бридить ся вамъ, коли ѣсте?
Чуете ся слабымъ и роздражненымъ?

Проф. Коллинсъ мае многѣ тысячѣ листôвъ вôдъ уздоровленыхъ хорыхъ, котрѣ дякують ему горячими словами за уздоровлене. Тутъ подаемо вытягъ зъ кôлькохъ листôвъ.

Проф. Коллинсъ е найлѣпшимъ лѣкаремъ, якого я пôзнавъ въ житю. Уздоровивъ мене зъ хоробы жолудка.
Андрѣй Пирила.

За бôльше рокôвъ терпѣла я на такъ звану женочу хоробу. Проф. Коллинсъ уздоровѣвъ мене, коли другѣ не могли мене уздоровѣти.
Берта Зукаличъ.

Пробувавъ я лѣчитись у многихъ лѣкарѣвъ, бо я самъ терпѣвъ на грудну слабôсть за много лѣтъ. Але тôлько скажу, же Професоръ Коллинсъ заслугуе похвалу.
Михаилъ Милеръ.

Великѣ грошѣ коштували мене выхваленѣ докторы, але не помогли менѣ. Проф. Коллинсъ уздоровивъ мене. Антонъ Фирчакъ.

Хто е хорый, нехай лишь напише Проф. Коллинсови а може бути спокôйный. Є се одинокій лѣкарь котрый если що скаже, то се и зробить.
Марія Полякъ.

Уставъ е вôтвореный кождого дня вôдъ 10 рано до 1 год., а по полудни вôдъ 2 до 5. Въ недѣлю тôлько вôдъ 10 рано до 1 по полудни.

Пишѣть въ якôй нибуть мовѣ пôдъ адресою:

Prof. Collins, NEW YORK MEDICAL INSTITUTE 140 West 34th St., New York

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Каждый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ дôстане найздоровшѣ напитки всякого рода и найлучше кушати.

C. M. HATHAWAY,
аґентъ вôдъ огневои асекураційнои компании.

Колектуе также грошѣ за рентъ. Мае два домы до ренту на Race str., три на продажь на Hill str., домы на продажь на Bl...

ЦѢНА ДУЖЕ...